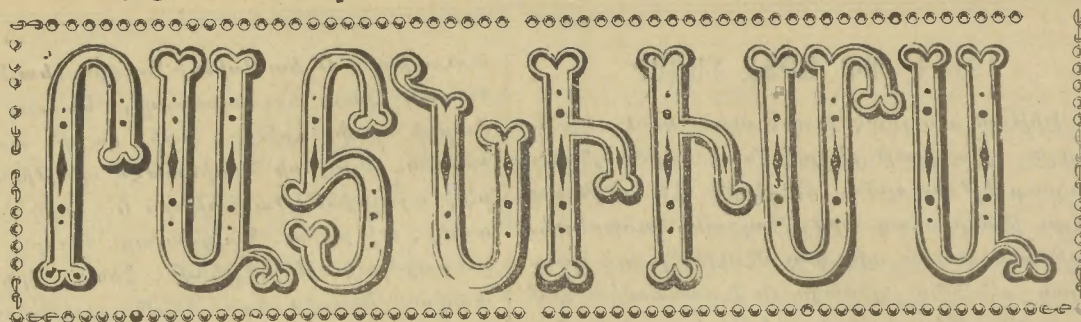

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴՐՈՒՄԻ ՄԱՍԻՆ

ՄԻՒՆԵՍԵՐԻՆԻՍՏԱՆ. — «Բահնիւմա»-ն իր թարգմանումը 1133, 1914 է պիր աթֆը նազար 1134, Ֆէնի հաբուզէ թէպապէթ 1135, Ահալը հազըրէ — թէմէթթիւ վերիսի հազըրնտա եհնի գանուն 1137, թիւրքիսնըն թիւարէթի 1137, Մուխապէրաթ — թիւրքիսաա նիշիւն Փրօթէսթանթըզ իւերի կիթմէյօր վէ պունուն տէվաաը նէ՞ տիր 1138, Սէնէ սօնը միւթէլաալարը (շիր) 1139, թէքրար տիւնեայա կէլսէմ 1140, Հաֆթա խապէրէրի 1141:

ԺԻՆՏ 4

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 25, 1914.

ՆՐ 52

«ԲԱՀՆԻՄԱ», ՆԵՆ ԻՍԹԱՆԸ

Պա հաճախ սենեկին սօն նուսխեսիւնի գարիյունընդա քազսիւմ հեպիյիյիւնիգէ տէվիւնիւրիգ: Վազաա պիր գալ ալ մուգասսէմ «Բահնիւմա»-ն մեշրիւնի սալֆի տէվաւմ հեմեղ պիր հաշսա պուրումնոյօր իսիֆ իսէ տէ, պազըր սօսթարըն քեշվիգի իյէ տէվաւմ մուվաժմազ օյսուդումնոզ իյիւն օ սօսթարա մեմնունիյէթիւնիգի պէյան հեթիգ: Պա սենեկ մեշրիյաթընդըր սրիսարըր միգսարընսա էյիւնէյէ վէ սաիր տէմեյէրտէ օյսուդո կիպի սրիսարըր վէ քեթիյաթ իյիւն պիր իֆի ալ պեյիւնէմէյէ գարաւ վեմիւր վէ պունըր պիր գալ հաժքաւսան պեռու իյան էթմեֆտէ պուրումնոզ իսիֆ տէ, իօսթարաւմ մեվանոս օյան միւշֆիյաթ տէպէպիւնտէն քեթիւնիւն գարուրի օյանադընը հիսապա աշարազ, եհնի տէնտէ իֆի հաճախ «Բահնիւմա»-ն եիւն էվիւնֆի միգսարա քալ էթիւնէմէյիգ, ժազաթ ԱՆՃԱԳ ԱՊՈՆԷ ՊԵՏԵԼԻՆԻ ԿԵՐՏԵՐՄԻՇ ՕԼԱՆԼԱՐԱՍ. զազէքա կեօնտէրիպ պազիւրի եանընդըսա հըմզ հեմէյիգ: Վէ իյ իֆի հաճախ գարընսա ալօնէ պեթիւնի կեօն-

տէրեյիւն օ հաճախարըն զազէքալարընըր սա կեօնտէրեմէյիգ:

Էկեր պազըրա շիւնտէն տէնէյիյի քեթիյէ հեմէյիպ, եալընըզ 6 ալըզ իյիւն 1 մեմիտիյէ կեօնտէրեմէյի միւնսալ սալարաւ, էօյիւն եալիսալիւրիւր:

Կեյէմէֆ տէնէ «Բահնիւմա»-ն եիւն գարիյունը քիւրաւըր մեմնուն գըրաւազ սուրէթտէ մեշր էթմէյէ պիսիւն գուվէթիւնիգիւն սալ հեմէյիգ: Վէ հեթ մէ գասար շուֆեադըս գըրէթի ճարի օյսուդո միստէթմէ անաւազ 16 տաիւմէ յըգարաւազ իսիֆ տէ, տաիւալ քեպիւր օյունաւ իյֆ ժուրաթըրա էվիւնի կիպի 24 տաիւմէ մեշր էթմէյէ պալըրալաւադըր: Կեյէմէֆ տէնտէ անէնթիւնիւր իյէ եիւն պա տէնէնիւն շարթարըն կեօրտէ մուսմէյէ հեմէյիգ:

Իւմիս հեթիգ իի շիւնտէի ալօնէյիւնիւնի ֆեմի սրիսարըրալընըր տէրալ կեօնտէրեմէֆ վէ եհնի ալօնէյիւն եազըրիւրալաւ սալ հեթիւ պիւրի քեշվիգ էյիւնէմէյիւր տիր:

Յ. Գ. Գ.

1914 Է ՊԻՐ ԱԹՖԸ ՆԱԶԱՐ

Խիթամ պուլմագ իւզրէ օլան սէնէ տիւն-
եանըն սիյասիյաթ թարիխինտէ շիմտիյէտէք
միւրուր էթմիշ օլան սէնէլէրին էն մէշհուրը
տէյու թանըլաճագ տըր: Պալգան մուհարէպէ-
լէրինտէն գալմա պիր գաշ մէսէլէլէր իլէ պաշ-
լայան սէնէմիղ պիրագտան իրանտանըն Հօմ
Րուլը վէ Մէքսիգօնըն իխթիլալը իլէ օղ-
րաշմագտա իտի: Մ. Ամէրիգա «Մօնրօ» թալի-
մինի մուհաֆագա էթմէք իչիւն Մէքսիգօնըն
րիյասէթ ի ճիւմհուր տաւաքնը հալլ էթմէլէ
չալըլըյօր, ինկիլթէրա հիւքիւմէթի տախի
Հօմ Րուլ լաիհասընը փարլամէնթօյա գաթի
պիր սուրէթտէ գապուլ էթտիրմէք իսթէյէրէք
պիւթիւն ճէհտինի Ըլսթըրլըլար իլէ իր-
լանտանըն Անյընհիլթէրի արասընտաքի միւշ-
քիլի հալլ էտէրէք պիր տախիլի մուհարէպէ-
նին էօնիւնիւ ալմաղա սարֆ էտիյօր իտի:
Պիր տէ սէնէնին օրթասընտա հարպը ումուլի
պօմպաքը Էվրօփա իւզէրինտէ փաթլայընճա
Ատալար, Արնալուտուլագ, Իրլանտա, Մէքսի-
գօ մէսէլէլէրի ունուտուլաու վէ հէր միլլէթ
պու ճիհան մուհարէպէսինի տիւշիւնմէյէ պաշ-
լատը:

Մէսէլէ եալընըզ պէօյիւք տէվլէթլէրին
իքի մէնգուլմէսինին պիրպիրլէրինէ չարփըլ-
մասը օլսա, եինէ հատտը զաթընտա զայէթ
մուհիւմ պիր վազըս սայըլապիլիտի: Լա-
քին պու հարպ պու իքի պէօյիւք տէվլէթլէ-
րին մէվճուս եա մահվ օլմալարը սուրէթինի
ալընճա, անըն էնէմիլյէթի գաթ գաթ արթմըշ
օլտու:

Էկէր իշ պուլտա թէգարրուր էթսէ, եինէ
անըն էնէմիլյէթի մահտուտ օլուր իտի: Պու
հարպ սալթ «Իթիլաֆ» վէ «Իթթիհատ» թէս-
միլյէ օլուլան տէվլէթլէր իչիւն տէյիլ, տիւն-
եանըն տիկէր տէվլէթլէրի իչիւն տէ մէվճու-
տիլէթ վէ մատուլիլէթ մէսէլէսի օլուլնճա իշ
պիւսպիւթիլն ֆարգը պիր ընիլ ալաք: Պու
մուհարէպէ պիւթիւն Էվրօփա տէվլէթլէրինի
քէնտի կիրտապը իչինէ չէքտիլի կիպի, Թիւր-
քիայը, Հինտի, Չինի, Ճափօնիայը, Աֆրիգա
գաւմարընը, Ամէրիգա, վէ Ալսթրալիա միլ-
լէթլէրինի տէ իչին իչինէ ճէղպ էթմէքտէ
օլտու:

Վաղաա պուլտան էվլէլ տէ ճիհան մու-
հարէպէսի տէնիլէն հարպլար վուգոթ պուլ-
մուշ իտի, լաքին օ վազթըն «ճիհան»ը մահ-

տուտ իտի: Օ՝ եա Ասիա ի Սուդրա, եա Իսիան-
եատան Հինտ հուտուտլարը, եախօտ սալթ
Շարգի նըսֆը քիւրրէ իտի: Լաքին պու կիւն
«ճիհան» թապիրի հագիգաթէն պիւթիւն քիւ-
րէ ի արզը ինթիվա էտիյօր: Եալընըզ Էվրօփա
տէյիլ, Թիւրքիա, Պալգանլար, Մըսր, Աֆրի-
գատաքի միւսթէմէքեաթ, Հինտ, Չին, Ճա-
փօնիա, Ամէրիգանըն ճիւմհուրիլէթլէրի պու
մուհարէպէնին ալաճաղը չէքլէ կէօրէ քէնտի
իսթիգալլարընը թային էտէճէքլէր տիր:

Պու միւճատէլէտէն սօնրա միլլէթլէրին
էօմրիւնաէ վուպու պուլաճագ թէպէտտիւլ
սալթ ճօղրաֆիա նօգթա ի նազարընտան օլ-
մայաճագ տըր: Պիր գըթանըն պիր տէվլէթ-
տէն ալընըզ պիր պաշգասընա վէրիլմէսի իլէ
եախօտ մուհարիպլէրին հուտուտ խաթիլա-
րընը տէյիլմէսիլլէ իշ պիլթմէյէճէք տիր:
Միլլէթլէրին հիւքիւմէթլէրի իտարէ էթմէք
հագընտաքի թէսալվալարընճա տա պէօ-
յիւք վէ էսասի թէպէտտիւլաթ վուպու պու-
լաճագ տըր: Պէլքի Լահէյ գօնկրէլէրինին
կէօրէմէտիլի սուլի մէսէլէսինի պու մուհարէպէ
գաթի պիր սուրէթտէ հալլ ու թէսվիլյէ էտէ-
րէք սուլի ը ումուլի իչիւն միւշքէմ վէ տէ-
վամլը պիր էսաս պուլուլնաճագ տըր: Էվրօփա
գօնսէրինի սէնէլէրճէ միւտտէթ իտարէ էտիպ
սօնրա իգհարը իֆլաա էտէն «Միւսէլլա սուլի»,
վէ «Իթթիհատ-Իթիլաֆ» մէնգուլմէլէրի եէրինէ
տահա մագուլ վէ տահա ամէլի պիր մէնգուլմէ
մէյտանա կէլէճէք տիր:

Պու հարպը ումուլիլին հալլ ու թէսվիլյէ
էտէճէյի մէսէլէլէրաւն պիրիսի տէ «քիւլիւք»
վէ «պէօյիւք» թէսմիլյէ օլուլնան տէվլէթլէրին
ալագա վէ միւնասէպէթի օլաճագ տըր: Շիմ-
տիլյէտէք «պէօյիւք» տէվլէթլէր պիր գուլմ-
փանեա կիպի, պիր «քրըս» կիպի տիւնեա-
նըն տիկէր տէվլէթլէրինի իտարէ էթմէյէ չա-
լըլըյօրլար իտի: Պու մուհարէպէտէ պու «քիւ-
լիւք» վէ «զաիֆ» թէսմիլյէ օլուլնան տէվլէթ-
լէրին տէ հագգը մէվճուտիլէթի թէէմին էտի-
լէրէք, անլէրէ տէ սէրպէսթ նէմա վէ թէրագ-
գը իչիւն մէյտան ալըլաճագ տըր տէյու իւ-
միտ էտիլիլ: Հէր իքի թարաֆտան մուհա-
րիպ տէվլէթլէր, պու քիւլիւք տէվլէթլէրէ
վէ միլլէթլէրէ պիր թագըմ վատարտա պու-
լուլուլյօրլար: Վէ նիհայէթ հէր հանկը թա-
րաֆ զալիպ կէլսէ տիւնեա միլլէթլէրինին էյի
դօնշուլար կիպի սուլի իւզրէ եալաճալարը ի-
չիւն պիւր եօլ պուլուլնաճագ տըր:

Տիկեր պիր մուհիմ մէսէլէ տին տիր։ Պու հարպը ումուդի իշինէ նասըլ իսէ տին մէսէլէսիսէ կիրսի։ Պու կիւն մէյտանը հարպտա պուլունանլարը թէշլիգէ տէն սա- իգլէրտէն պիրիսի տէ տին տիր։ Տիւնհանըն չար ճիհէթինտէ հաշայան միլիօնլարճա Միւս- լիմանլարա ճիհատը էքպէր իլան օլուն- մուշ տըր։ Փագաթ պու ճիհատտա չայանը տիգգաթ վէ դայէթ մանատար պիր ունսնը վար տըր։ Ճիհատ օրտուլարընըն միւթթէֆիգ- լէրի Գրիսթիյանլար տըր։ վէ պու օրտուլար- տա Գրիսթիյան ասքէրլէր Միւսլիմանլարլա պէրապէր օմուզ օմուզա սիլահ արգատաչլարը մագամընտա պիրլիքտէ մուհարէպէ էտիյօր- լար։ Պիգ պու վագըատա միւսթագպէլ իշին պիր ֆալը խայր կէօրլւյօրըզ։ Պու մուհարէ- պէտէն սօնրա պու իքի տին թապիլէրի պիրի պիրլէրի իլէ դարտաչլար կիպի կէշինէճէքլէր։ վէ արթըզ տին ֆարգը՝ աստէլէրին պիրիպիր- լէրինէ տիւշմէն օլմալարընա սէպէպ օլմայա- ճագ տըր։

Իմաի պու 1914 իւն խիթամընտա հէր նէ գատար տիւնհայը վէ պիրգիմ վաթանը ազի- գիմիգի հարպ պուլունլարը իլէ մուհաթ կէօ- րէրէք մահգուն օլույօր իսէք տէ։ գափուլա- րընա գատէմ պատմագտա օլտուղունուղ 1915 ին պիրղէ պէօյիւք պէրէքէթլէր կէթիւրէճէլինէ իւմիտ ճէնապը Հագգատան թէմէնի էտիպ անլէրի էտէրէք միւթթէսէլի օլուրըզ։

Յ. Գ. Գ.

Ֆէննի ՀԱՐՊ ՎԷ ԹԵՊԱՊԷԹ

Իլթէ իքի խասըմ տօսթլար։ Հէր պիրի տի- կէրինին րապիպի։ պիրի օ պիրինին իլինի պօ- դար իքէն եինէ տէ պիր պիրինտէն այրըմագ րէֆիգլէր։ Պիրի գըրար օլ պիրի էքլէր։ պիրի եարալար օլ պիրի չիֆա վէրի։ պիրի էօլալու- մէյէ չալըչըր օլ պիրի իհնա էթմէյէ։ եինէ տէ հէր իքիսիտէ մուգատտէս վագիֆէ իֆա էթ- մէք իտտաասընտա տըրլար։ Իքիսիտէ միւթթէ- խիր տիրլէր։

Ֆէննի ի հարպըն թէրագըրյաթընը կէօր- տիւքճէ։ օրտուլարըն թէվէսսիւլունիւ տիւշին- տիւքճէ։ մէյտանը հարպըն պիրլէրճէ քիւօ- մէթրօ մէսաֆէլէր իսթիապ էթտիյինի խպլալ էլէտիքճէ ինսան տէհէթէ տիւշար օլուր։

պէշէրլէթի գան սէյլէրի իշինտէ դարգ օլմուշ կէօրլար։ Լաքին սնըն եանընտա։ ագապինտէ պիր տէ ֆէննի ի թէպապէթէ նաղար էտիպ՝ ա- նըն տահա միւսէլլահ։ տահա միւսէհէհէլ։ աա- հա միւթթէրագպը պիր հալտա տուրտուղունու կէօրլունճէ ինսան նէֆէս ալըր։ Զանն էտէրսին ասքէր գօշտուգճա թապիպ տահա զիյատէ խըզ իլէ գօշուպ անըն խարապիլէթ իլլէրինի եէշիլ տալլար վէ չիլէքլէր իլէ սէթր էթմէքտէ տիր։ Պիրի եըզըպ եագըպ խարապ էթմէքտէ իքէն՝ օլ պիրի իմար վէ թէճտիտ էյլէմէքտէ տիր։ Պիրի պէշէրլէթի զէհիլլէլիպ կէշէր իքէն՝ օլ պիրի եէթիլիպ փանգէհիլլէր թէվգի էյլէմէք- տէ տիր։

Սահիհ տիր քի մուգատտէմա ֆէննի ի հարպ պու տէրէճէ խարապիլէթ իճրասընա մուգթէ- տիր տէյիլ իտի։ Պու գատար ասքէր։ պու գատար էսլիհա մէվճուտ օլմաաըղը կիպի շիմ- տիքի կիպի պիր տապիգէտէ պիրլէրճէ ինսանը եէրէ սէրէճէք վէսալիթ տախի հօգ իտի։ լա- քին օլ զէմանլար վէֆիյաթըն նիսպէթիտէ շիմիլլէրին 70—80 միսլի ֆագլա օլուր իտի։

Պու միւտհիշ ճէրհ ալէթլէրինի իճատ էտէն ինսան փարմագլարը օ եարալարը գիլանսըզ գըլաճագ ալէթլէրի տախի իճատ էյլէ՝ իշ տիր։ Գալալարը իսթիլլէրալարը չիտտէթլի հիւճիւմ- լէրէ գարչը միւտաֆաա էթմէյի տիւշիւնէն ին- սանֆիքրի՝ վիւճուտը տախի իլլէթ հիւճիւմլէրինէ գարչը մուհաֆագա էթմէյի տիւշիւնմիւշ։ Եիւզ- պիրնլէրաէն իպարէթ օրտուլարը ֆէթի էթմէյէ մուղթէտիր օլան ինսան ֆէննի՝ միլեարլարտան իպարէթ օլան միգրօպ օրտուլարընը տա ֆէթի էթմէյէ չարլէլէր պուլմուշ։ Պիր թարաֆ չիտ- տէթ վէ մարիֆէթլինի արթըրտըգճա օլ պիրի տէ արթըրմըշ։ պէօյլէճէ պիր միւվագէնէ հա- սըլ օլմուշ տըր։

Տաղլար արասընտան պաչլարպ խըզ իլէ աչաղը տօղրու ագան սէյլ նէ՝ մուխրիպ։ նէ՝ թէհիլլէրի տիր։ Զանն էտէրսին տիւնհայը փարէլէյէճէք տիր։ Աղաճլարը սէօքէր։ էվլէ- րի եըզար։ լաքին պիր ազ աչաղըտա պապ։ Օ տիւլարլար իլէ թահտիտ էտիլմիշ։ եէր եէր պէնալէր եափըլմըշ։ վէ աղաճլար իլէ մուհաթ գըլըլար արասընտան կէլիպ կիտէն զիյանսըզ պիրնէր հա գանալ օլուր։ Մուհարէպէնին մուխ- րիպ սէյլլէրի տէ ֆէննի ի թէպապէթին պէնտլէրի իլէ թահտիտ էտիլմիշ տիր։ Անըն լաթիֆ վէ սէրին գըլըլարը արասընտան կէլիպ հէյպէթի- նի զայպ էտիյօր։

Նէ՛ աճայիպ տիր քի օլ 32 լիք 42 լիք թօփլար արասընտա, աթէշլէր սաչըպ հաղմուր կիպի կիւլլէլէր հաղտըրան մաքինալար ագապինտէ, ազղըն սիւվարիլէր, սիւնկիւլիւ փիյատէլէր օրտուլարը եանընտա, սալիպի ահմէր, հիւալը ահմէր օրտուլարը, հարալարը սարաճագ փամուզլար վէ պէզլէր, չիֆա վէրիպ թէսքին էտէճէք էլլէր, իշթիրաք վէ մուհապպէթ կէօսթէրէն թէպէսսիւմլէր տախի պուլունմագտա տըր:

Էվվէլքի մուհարէպէլէրտէ սիւահլարըն վէրտիյի խասարաթտան միգրօպլարըն հափարդը թէլէֆաթ փէք զիյատէ իտի: Դուրշուռն վէ սիւնկիւլէր վիւճուտին զըրհը իւզէրինէ պիր տէլիք աչար աչմագ՝ միգրօպլար պէօլիւքլէրի իշէրի կիրէրլէր ղէհրլէրինի տէօքէրէք անը թէլէֆ էտէրլէր իտի: Էն չօգ թէլէֆաթ Դանկընտէն վուզու պուլուր իտի: Ֆէնն ի թէպապէթ սիւպլիմէ, ասիտ ֆինիք վէ սաիրէ կիպի միգրօպլարը էօլտիւրիւճիւ իւաճլարը քէշֆ էթտիքտէն սօնրա՝ վէֆիյաթըն նիսպէթի 100 տէ 80 տէն 100 տէ 10 ա թէնէզղիւ էլլէտի: Պու տէֆա Ֆրանսըզ Ալման օրտուլարընտան կէլէն իսփօրլար պու վէֆիյաթըն նիսպէթինի տահա թէնզիլ էլլէմիշ տիր: Շէօլլէքի 100 տէ 4—5 նիսպէթինտէ օլմուշ տըր: Օգսֆօրա խասթախանէսինէ կէլէն 700 ինկիլիզ հարալըլարտան պիր թանէսի վէֆաթ էլլէմիշ տիր: Էվվէլճէ մուհարէպէնին տէհշէթի օլան կանկընն սայքի կէօրիւմէմէքտէ տիր:

Պունուն սէպէպի, էվվէլա չիմտիքի սէրի իւ հարէքէ գուրշունլարըն հավայա խըզ իլէ թէմաս էտիպ կիտէր իքէն զըզըպ իւզէրինտէքի միգրօպլարը թէլէֆ էլլէմէլէրի տիր, հանի քէնտի քէնտինի թէմիզլէմէսի տիր: Եարայա խարիճտէն միգրօպ կիրմէզսէ գուրշունլար զիյան վէրմէյօր: Փէք չօղու տա վիւճուտտէ սէնէլէրճէ հիշ պիր իլթիհապ հասըլ էթմէյէրէք վալապիլիյօր: Ախէր պիր սէպէպ իսէ՝միգրօպլարը թէլէֆ էտիճի վէսաթիթին տահա գօլայ վէ տահա սէրի իսթիմալի տիր: Էվվէլա հարալարը սըճագ սու իլէ եղզգամագ, սապօնլամագ վէ սիւպլէմէ սուլարը իլէ եղզգայըպ սարմագ իճագ էտէր քի, պունուն իշիւն հէր վազթ սուլար, գապլար վէ ալիսիյօնլար լազըմ օլույօր իտի, չիմտի իսէ թապիպին հանրտա պիր չիշէ պիւնզիլն վէ պիր չիշէ թիւնթիւսիյօս պուլունուր պիւնզիլն հաղլարը էրիտիպ թէմիզլէլիճի խասսիյէթէ մալիք օլտուղուն

տան, հարանըն էթրաֆընը անըն իլէ սիլիպ վիւճուտին հաղլարը արասընտաքի միգրօպլարը մէյտանա չըգարտըզտան սօնրա, իւզէրինէ թիւնթիւսիյօս սիւրիւպ թէմիզ փամուզ հա պէզ իլէ պաղլայօրլար: Եօսըն էն միւէսսիր պիր միւզատտը թէաֆֆիւն օլտուղու իսպաթ օլունու մուշ տըր: Պու հալտէ հարալար պիր գաչ կիւն թէաֆֆիւնտէն սալիմ գալապիլիյօր վէ խասթախանէյէ էէթիշիպ ճէրրահըն էլլինէ կէշտիլինտէ արթըզ հէր չէյ գօլայ օլուր: Շիմտի էվվէլքի կիպի գօլ աչագ քէսիպ աթմագ տախի հօգ տըր: Պու կիւն պաթն, պէն, պէօյրէք, ճիշէր իլէ օյնայան տօգթօրլար, հարապէօլլէճէ ղէհրլէնմէմիշ օլարագ էլլէրինէ կէշտիքտէն սօնրա իսթէտիքլէրի կիպի տիքիպ էքլէյիպ հափըշտըրապիլիյօրլար: Պու թէրթիպ նէ գատար ամէլի վէ գօլայ օլտուղունու տէմէյէ հաճէթ հօգ տըր, հանընտա պիր գաչ չիշէ եօս վէ պիւնզիլն, պիր խայլը թէմիզ փամուզ սարղը պուլունան պիր տօգթօր, սապթտա 40—50 հարալը թէտալի էտէպիլիլի:

Մուհարէպէլի 42 լիքլէրտէն վէ չրափնէլէրտէն զիյատէ միւհիլք զըլան ախէր պիր չէյտէ իլէլի սարիէ տիր: Պօէր մուհարէպէսինտէքի 22 պին վէֆիյաթըն 17 պինի թիֆօտան վէֆաթ էթմիշ իտի: Պալգան մուհարէպէսինտէ Պուլղարլարըն գօլէրատան թէլէֆաթը 20 պինտէն ֆազլա իտի: Թէպապէթ պունուն տախի չարէսինի աիւշիւնիյօր, չէօլլէ քի ինսանլար միգրօպլարըն միւտախէլէսինտէն արի օլարագ իսթէտիքլէրի կիպի տէօյիւշիւնլէր: Շիմտի թէքմիլ օրտուլար հէր պիր մէմուրտան նէֆէրլէրէ գատար գօլէրա վէ թիֆօ աչըսը իլէ աչըլանմագտա տըրլար: Պու աչը՝ օլտուղու օ իլլէթլէրէ գարըն միւտաֆաա էլլէմէքտէ օլտուղունու մուհարէպէլի հազըրէ տախի իսպաթ էլլէմիշ տիր: Պունտան մատա օրտուլարըն իշէճէյի սուլար տախի միւմքին օլան եէրտէ գախատըրլար, միլիօնլարլա ինսանլար պիր արատա օլտուղլարը հալտէ, մէյտանը հարպտա պինլէրճէ հարալըլար պիր արատա իքէն, չէհրլէրտէ խասթախանէլէր մէճրուհին օրտուլարը իլէ տօլու իքէն, եինէ տէ իլէլի սարիէ թէլէֆաթը իշիտիլմէմէքտէ տիր:

Պէշէրիլէթին իւմիտի օ տըր քի ֆէնն ի սուլն տահա գուլվէթ վէ թէճհիլաթ իլէ օրթայա աթըլըպ ֆէնն ի թէպապէթ իլէ ահանամէ հափաճագ վէ շաւ իքի միւթթէֆիլէր ֆէնն ի հարպը հալընըզ հաղալարըպ թէսլիմէ մէճպուր էտէճէքլէր, անըն ֆապրիգալարընը թախիպ էտիպ օրտուլարընը էսիր էտէճէքլէր տիր:

Ա. Ս. ՆԱԳԳԱՅԱՆ

ԱՅՎԱԼ Ը ՆԱԶՈՐԻ

Թեմեքքիս վերկիսի հազարնսա եկնի զանունն . — Ախիրէն Մալիյէ նազարէթինսէ թատիլ վէ թաստիգ էտիլմիշ օլան թէմէթթիւ գանունը մէմուրիյնի Մալիյէյէ թէպիլիդ իտիլմէք իւզրէ Մալիյէ նազարէթինէ իրսալ իտիլմիշ տիր : Մէզքիւր գանուն մուճիպինսէ մէմալիք ի Օսմանիյէտէ իճրաի թիճարէթ վէ սանաաթ վէ վէ հիրֆէթ էտէն հէր չիւքէթ վէ շախս թէմէթթիւ վէրկիսի թէմէթիյէսիլյէ միւքէլլէֆ տիր : Սահիլ վէ եա տէմիր եօլ մէվզըֆը օլմայան եախօտ պիր թրամվայ խաթթը իլէ սահիլ վէ եա տէմիր եօլ մէվզըֆընա եախօտ տահա պէօյիւք պիր շէհրէ մէրպուլթ օլմայըպ նուֆուստա իքի պինտէն վէ եա անտէն ազ օլան ետրէրտէ թէմէթթիւ վէրկիսի իսթիֆա էտիլմէյէճէք տիր : Պիլ ճիւմլէ ումուրը նաֆաա իչիւն իսթիյազը մախսուսլա թէշէքքիւլ էտէն չիւքէթլէրին սօն սէնէ թէմէթթիւաթընտան իտարէ վէ իլլէթմէ մէսարիֆլէրի չըգտըգտան սօնրա միւթէպազըսընըն երւզտէ պէշի թէմէթթիւ վէրկիսի օլարագ իսթիֆա էտիլմէճէք տիր : Մազթու մաաշ վէ իւճրէթլէրլէ իսթիլստամ օլունան հէր նէվ միւսթէխտէմինին ալտըպլարը իքրամիյէլէր տախի տախիլ օլտուղու հալտէ մաաշ վէ իւճրէթլէրինին մըգտարը սէնէվիսի գաշ ղուրուչա պալիդ օլուրսա պուլնուն երւզտէ իւլլիւթէմէթթիւ վէրկիսի ալընաճագ տըր : Թէմէթթիւ վէրկիսի՝ նիսպի, միւթէհապիլի վէ մազթու օլմագ իւզրէ իւլ գըսըմտան իպարէթ տիր : Պանքէրլէր, թօփտան իճրաի մուամլէլէ էտէն թիւճճար վէ պօրսա մուամլէլէճիլէրի, միւթէհաշիպլէր, գօմիսիօնճուլար, միւհէնտիսլէր, միյմարլար, տաւա վէքիլլէրի, թապիպլէր, տիշճիլէր, միւճէվիէրաթ թաճիրլէրի, անթիգաճըլար՝ նիսպի, միւթէհապիլի վէ մազթու վէրկիլէրտէն մատա այրըճա սիւքնալարընա մախսուս օլան խանէնին պէտէլի իւճարընըն երւզտէ օնունը թէմէթիյէ էտէճէքլէր վէ ֆագաթ միւքէլլէֆիյնին իչպու գանուն մուճիպինսէ միւթէշէքքիլ գօմիսիօնլար նէգտինտէ իթիւրազ էթմէյէ հազըլարը օլաճագ տըր : Միւլէլիֆ վէ մուհարրիլլէրլէ, ըսսամլար, հէյքէլթըրաշլար, պէսթէքեարլար, պէլէր վէ խասթապազըճըլար, խուսուսի խանէլէրտէքի գատըն խըտմէթճիլէր, պալըգ սէյատլարը վէ գալըգճըլար, տիւքքեան վէ մաղաղա ալմագսըղըն մահսու

լաթընը չիֆթիլիտէ վէ եա չէհր վէ գասապալարտա վէ եա փազար ետրէրինտէ ֆիւրուլթ էտէն չիֆթիլիք էսհապը վէ պիլ ումում գուրրա վէ քէնտի հալվանաթընը պէսլէյէն մանտըրա սահիպլէրի վէ չօպան վէ պաղճըլար վէ պաղլէվանլար, պէլիյէ ըէսմինէ թապի օլան միւսքիրաթ սաթըճըլարը, միւսքիրաթ մաթիլլէրի, պէտէլի իճարը սէնէվի իւլ պին ղրուչը թէճավուզ էթմէյէն տէյիրմէնլէր, մատէն վէ թաշ օճազլարը վէ օրման իլլէտէնլէր, միւհապըրէն էլ իլէ խալը վէ մէնսուճաթ վէ տանթէլա նէսճ վէ իյմալ իլէ իչիլղալ էյլէյէն խուսուս գատընի իչճիլէր, իւճրէթ ի սէսէվիլլէրի իքի պին ղրուչտան տուն միւսթախտիմին վէ ամլէլէ, վէ գազանճը պու մըգտարը թէճավուզ էթմէյէն սէյար սաթըճըլար վէ այրըճա պէլիյէ վէրէրէք եալընըգ ֆիւրուլթը հիւքիւմէթէթ թահթը ինհիսարէ ալընան մէվատտը սաթանլար թէմէթթիւ վէրկիսինտէն իսթիսնա էտիլմէճէք տիր :

Թիւրքիսանըն թիւսիքի . — Ամէրիգանըն իսթանպուլ ճէնէրալ գօնսօլօս վէքիլի Մր. Օ. Ս. Հայզըր՝ Ուալինկթօնա իրսալ էյլէտիյի ըէսմի պիր րափօրտա, Թիւրքիսանըն իխրաճաթընըն 1913 սէնէսինտէ 19,430,142 ինկ. լիրասընտան 21,746,662 ինկ. լիրասընա չըդմըլ օլտուղունու պէյան էթմիշ տիր : Պու րազամլարտա շարապ, թուլ, սիկարա վէ թիւթիւն եափրաղը իխրաճաթը տախիլ տէյիլ տիր : Էկէր օնլար տախի իտիալ օլունուրսա 1911—1912 սէնէ ի մալիյէսի իխրաճաթը 27,672,304 ինկ. լիրասընա պալիդ օլուր : Պու իխրաճաթա գարչը Օսմանլը իսթաթիսթիլլէրի 1911—12 սէնէ ի մալիյէսինտէ 37,447,657 վէ 1912—13 սէնէ ի մալիյէսինտէ 39,591,852 ինկ. լիրասը իտիալաթ կէօսթէրիյօրլար : Շիւպհէսիդ պու րազամլար՝ Պալզան հարպընտան էվլէլէրի իխրաճաթ վէ իտիալաթը կէօսթէրիյօրլար : Թիւրքիստա եափըլաճագ օլան չըմէնտըֆէրլէր թիւճարէթին թէրագպիսինէ ֆէվզէլատէ մէաար օլաճագ տըրլար : Մր. Հայզըր Թիւրքիայա Ամէրիգատան ուն, մատէն քէօմիւրիւ վէ քէրէսթէ լտիալ օլունապիլէճէլինի սէօլլէյօր : Մր. Հայզըրըն ըիփօրթընըն թօնը՝ ղայէթ իւմիտապախշ օլուպ. Ամէրիգա իլէ Շարգը գարիպ ալրասընտա տօղրուտան տօղրույա ախիլէն թէէսիս օլունան սէյր ի սէֆաին խաթթլարը Ամէրիգանըն Թիւրքիա իլէ օլան թիճարէթինէ փէք ֆալտէպախշ օլաճագ տըր :

ՄՈՒՆԱՊԵՐԱԹ

ԹԻՒՐԲԻԱՍԱ

ՆԻՉԻՆ ՓՐՈԹԷՍԹԱՆԹԼԻԳ ԻԼԵՐԻ ԿԻԹՄԵՅՈՐ

ՎԷ

ՊՈՒՆՈՒՆ ՏԵՎԱՍԸ ՆԷ՝ ՏԻՐ

Յ.

Քիլիսէ նէ՝ տիր. Քիլիսէ ազաւարը քիմէր տիր. Քիլիսէ Բրիստոսըն ճէսէտինի իմա էթտիյի հալտէ՝ քիլիսէնէին ազաւարը տախի, պաշը Բրիստոս ուն պիր ճէսէտին ազաւարը տէմէք տիր. Օլ ճէսէտին պաշը ուն Բրիստոսըն զաթը, էօմրիւ, սիրէթի վէ թալիմէրի ամմէյէ մալլիւմ տըր. Փագաթ տիւնեա՝ քիլիսէ տէնիլէն միւսէսէսէյի էօյլէ կէօրմէղ իսէ, տիւնեա քիլիսէ ազաւարընը հագիդի պիր շէյ թանրմագտան զիյատէ խայալի պիր շէյ տէյու տիւշիւնիւր. Տիւնեա պիր շախս հալինտէ Բըրիստոսըն թարիֆինի ալըր, պու նէ հիշմիյէք պու նէ՝ փէսաֆեարղը, պու նէ՝ ինֆեար ը նէֆս, պու նէ՝ խըսմէք ռուհը, պու նէ՝ մուհասպէք, միւթէհայիր օլուր. Պաշար պու թարիֆի՝ աշնի ըուհու իտտիա էյլէյէն վէ անը եաշամագ մէսուլիյէթինի թաշըյան Բրիսթիանլարընքի իլէ մուգալէսէ էտէր, պագար քի փէյղամպէրին տէտիյի կիպի, «Հէր քէս հէր թարաֆտան մէնֆաաթ ը զաթիյէսինի արայօր.՝» Կէօրիւրքի պիւթիւն պաշ մէրիզ վէ պիւթիւն գալպ պայզըն տըր.՝ Շիմտի պու հալը կէօրէն տիւնեա քիլիսէյէ թալիպ օլմագտան զիյատէ էօյլէ պիր քիլիսէնին ազաւարընտան նէֆրէթ էթմէյէ պաշար. Հագգլարը տա եօ՞գ մը տըր. Յիսուս Բրիստոս, աղաճը մէյվէլէրինտէն թանըյօր, «Էյի աղաճ էյի մէյվէ վերիւր վէ ֆէնա աղաճ ֆէնա մէյվէ վերիւր, պէնիմ շայիրտլէրիմ օլտուղունուղու տիւնեա պիրի պիրինիզի սէվտիյինիգտէն անլայաճագ տըր. Սիզին էյի ամէլլէրինիզի կէօրիւպ՝ սէմալաթտա օլան փէտէրինիզի թէմճիտ էտէլէր.՝» Լաքին չիմտի «սիզին սէպէպինիգտէն անըն իսմինէ քիւֆր օլունուլօր.՝» պուլուրմուլ տըր.՝

Աճէպա Քիլիսէյի տիւնեայա ճալիպ գըլմանըն վէ անա թալիպ չօղալթմանըն եօլու նէ՝ տիր.՝

Ատէմէր քէնտի էմթաա վէ էյեաւարընա միւթէրի չօղալթմագ իչիւն էմթաա վէ էյեաւարըն ճինա վէ խասսիյէթինի ալաւանտըրըրար. պիզիմտէ իլք իչիմիզ Պօղոս առաքեալ կիպի «Պանա պէնզէր օլուն, զիւրա պէն Բրիստոսա պէնզէր օլտուլ.՝» տէյէ պիլէն ըուհանի իչճիւր պուլմագ տըր. Միսիօնէր, չօպան վէ վաիզլէրիմիզ՝ Պօղոս վէ վաֆթիզ էտիճի Յովհաննէսին ըուհունա մալիք օլմալը տըրար. Իքի զաթլար եէքտիկէրինտէն ֆարզը նէվտէն քիմսէլէր իտիլէր իսէ տէ՝ հէր իքիսինին տախի պէօյիւք գուվվէթի ինֆեար ը նէֆս էթմէլէրինտէ իտի. էյ Ալլահըն մէլէքիւթիւ իչիւն ինթիւսա թաշըյան տօսթլար, ինքեարը նէֆս էթմէտիքճէ պիր կէօնէ մուվաֆֆագիյէթ մէմուլ էտէմէյիզ. Բրիստոս էֆէնտիմիզին եաշայըպ թալիմ էթտիյի հայաթը պէօյլէ պիր հայաթ պուլունուղունու սէօյլէյէրէք տէյիլ իլլա անը եաշայարագ իսպաթ էթմէլիլիզ. Տինտէ՝ խարիզ իլա տաէ ըուհանի գուվվէթին մէվճուտիյէթինի, թէպչիր ի պէշարէթին՝ գուվվէթ Ուլլահ վէ հիքմէթ Ուլլահ օլտուղունու, իման վէ տուա իլէ պիլինէն ըուհանի հայաթըն մութլագ պիր գուվվէթ օլտուղունու էօմրիւմիւզլէ կէօսթէրմէլի իզւէր հանկը քիլիսէնին եիւքսէլմէսի իչիւն իլք իչ մինպէրինին եիւքսէլմէսի տիր. Քիլիսէնին շաւսանը միւսպէր տիր, օ եիւքսէլմէսի խալիս նուր նէշը էթմէտիքճէ քիլիսէ եիւքսէլմէսի՝

Քիլիսէյի եիւքսէլմէսին վէ քիլիսէ ազաւարընը տիւնեայա ճալիպ գըլմանըն պիր եօլու տա քիլիսէ ազաւարընըն իթիպարընը եիւքսէլմէք, պիզգաթ հագըր քիլիսէ ազաւարըն սիրէթինի եիւքսէլմէք տիր.՝

Պիզ քիլիսէ ազաւարընըն այարընը, ըէսմէն քիլիսէյէ գապուլ էթմէքլիք, հէմ տախի թէրպիյէ վէ քիլիսէտէն գաթ էթմէքլիք ատէթ վէ ուսուլլարըմը իլէ էնտիրիպ եիւքսէլտէ պիլիրիզ, Եանի քիլիսէյէ ազա պապուլ էթմէք իչի ինթիւսա վէ ըրայէթ ի խաթըր ըուհունտան արի օլարագ իճրա օլունմալը տըր. «Քիլիսէ պիր խասթախանէ տէյիլ տիր» քէլամը պու մատտէյի կիւզէլ իզահ էտէն պիր ճէվապ տըր. իլք քիլիսէ հագըրտա, «Ալլահ խէլաս պուլանլարը քիլիսէյէ գամմ էտէր իտի.՝» տէյու օգուլօրուզ, էօյլէ իսէ չիմտի տախի քիլիսէ խէլապ պուլտուղընա թէքմիլ գանտըր քիմսէլէրի քիլիսէյէ գապուլ էթմէլի վէ արաւարընտա պուլունան Անանիյա, Սափիրա, Տէմաս,

պաղըճը իսքէնտէր վէ սիհիրպաղ Սիւնն կի-
պիլէրի գորգուսուզ քիլիսէտէն քէսմէլի տիր :
Շէօյլէ քի կէրէք քիլիսէյէ զամմ էտէր իքէն
վէ կէրէք թէրպիլէ վէ գաթ էտէր իքէն հիչ
պիր գորգու կէօսթէրմէմէլի վէ հիչ պիր մէն-
ֆաաթը հիսապ էթմէմէլի տիր :

Պու խուսուստա քէնտի տաւէթինէ սատըզ
պուլուռնան պիր ֆիլիսէնին Ալլահն զանի պէրէ-
քէթինէ մազհար օլաճաղընա շիւպհէ հօգ տըր :
Փազաթ չօպան պիր թազըմ ճիսմանի մէնֆաաթ-
լար հիսապ էտէրէք իչլէտիքճէ , ազալար տա-
խի իղմազը աջն վէ ըիայէթ ի խաթըր էտէ-
րէք եախօտ «Նէմէ՞ կէրէք» , տէյէրէք եա-
չատըգճա , քիլիսէ թապիի երւքսէլմէյիպ թէ-
տէննի էտէճէք տիր :

Պաչ չօպան քէնտի քիլիսէսի իչիւն «Ձիյա-
տէ հայաթ» կէթիրմիչ տիր , պիր քիլէսէ օ
զիյատէ հայաթա մալիք օլմատըգճա տիւնհայր
քէնտինէ ճէլպ էտէմէլ :

Թէէքիտէն թաւսիյէ էլլէմէք իսթէտիլիմիզ
սօն ուսուլուն նէթիճէսին տէ էվլէլա քիլիսէ-
նին հազըր ազալարը պէլքի էքսիլ էճէք ,
երւզտէն պազանլար գուվլէթ վէ նուֆուզու
տախի էքսիլմիչ զանն էտէճէք իսթէր տէ , գօր-
գաճազ պիր չէյ հօգ տըր , էնճամ զալէպէ
քիլիսէ թաքաֆընտա օլաճազ տըր :

Հաքիմէր քիթապը 7նճի պապտա կէօր-
աիւլիւմիւզ կիպի Գեղեհոնուն 32,000 ասքէրի-
նին միւթէննէվի թարիգլէ ազալարազ 300 նէ-
ֆէրէ թէնէզզիւլիւ Ալլահա տահա չօգ չէրէֆ
կէթիրտիլի , վէ տահա պէօյիւք պիր ֆիւթիւ-
հաթա պատի օլտուղու միսիլլու , թաւսիյէմիզ
նէթիճէսինտէ պիր թազըմ տիւնհափէրէսթ ,
թէօքէզ վէրէն վէ ըուհանի չէլլէրէ ինանմայան
ազալարընն էքսիլմէսիյլէ , ֆիլիլլէն ֆիլիսէյի
տախի քէնտի հալիմ , ճէօմէրտ վէ ին-
քեարը նէֆա սիրէթլէրիյլէ տիւնհա իւզէրինէ
պէօյիւք թէէսիր էտէճէքլէր : Հէմ տախի ի-
ման , տուա վէ թէպչիրի պէշարէթլէրիյլէ ա-
խի տիւնհայր քիլիսէնին պաչ չօպանընս ճէգ-
պէ մի , գթէտիր օլաճազլար : Իչթէ պու հօյ իլէ
քիլիսէ տիւնհատա թէրազըր էտիպ ֆաթիս օ-
լաճազ տըր :

«Էյ քիւչիւք սիւրիւ , գօրգմա , զիրա սիղէ
մէլէքիւթիւ վէրմէք փէտէրինիզին հիւսն ի
րիզասը տըր :»

ՄԷՆԷ ՍՕՆԸ ՄԻՆԹԱԼԷԱԼԱՐԸ

(Պէօյիւք հարպ միւնստիպէրիյլէ)

Տումանլանսը ա'խ... կեօնիւմիւն սաղը,
Սարարսը, սօլսու պաղչեսի պաղը .
Պօրա, եկ կիպի սօղուզ տուղուլար
Եիւրէնիյիմի տօնուրույօրլար :

Գարի', պէնիմ պու դամմնազ հալիմի
Թայիպ էքսիլսին ասլա, տէլի մի ,
Ձիրա ունուքսըմ ֆէնսի տէրիմի,
Տիւնհանըն տէրի եէյօր գալիմի:

Թո'ւք շու էլիմի, կէլ պիր չըգալըմ
Շու էիլսէք սաղա , օրսան պազալըմ,
Սէյր էսէլիմ շու եազըն մազիլի .
Քեա'ւէֆի սէյր էքսէք հեմ տէ աթիլի:

Պա'գ , դարպա տօղու, ճէնկ վար, ճիսալ վար
Պիր չօգ էօլէտէ գան վար, գըքալ վար .
Շու օրսուլարա ալալարա պազ,
Պունլարըն իւի էօլիւմէք , երգմազ :

Իւրի տուրասը, շու էիրին էօլէ
Վաքանըմըք տըր, պազ , տըգաթ էլլէ,
Գարսաւարըմըք հեփ շու կիսէնիւր,
Իլէրի տօղու շու աւռ էսէնիւր:

Պազ շու քօփլարա, տըրափնէլլէք,
Պա'գ շու միւսքանիւմ տէրէ, պէլլէրէ,
Ձըրհիլը երմազլար տէրեայը քուքմուռ,
Հէր պիրի պիր գաչ միլիօն եուքմուռ:

Թայեարէ , Ձէփիլն կէօյիւ գափլայօր,
Մէրմի, պօմպալար միւսհիւ փաքլայօր,
Ա'հ, ճէ' միւսհիւիպ հալ տըր պու, գարի',
Նա'սըլ կէօրէլիմ պիզ պու հալլէրի:

Պո'ւմու քէրազըր վէ մէսէնիյէք,
Պո'ւ մու գարսաւըր վէ ինսանիյէք,
Թէրալիյէ , իրֆան էյէր պունլար սա,
Նազը'գ էմէյէ, եազը'գ տիւնհայա:

* *

Տո'ւր, գօ'րգմա, գարի' , քիքրէմէ էօլլէ,
Պիր ազ ճէսուր օ'լ, քէհանմիլ էլլէ,
Շիւսի տարգա տօն սօլղուն էիւզիւնիւ,
Ուֆուլարա տիւ եաւըր կէօզիւնիւ:

Orsua իւմիս վար, orsua վար իգալալ,
Վաթանըմըզըն spr o իսրիգալալ,
Օլ կիւկիւն ըբզ գաիֆ իսեհե,
ձեսարեթ վերսին մէյուս գալպիմե:

Պա'գ շու իմսասա հազըր էլլերե,
Պա'գ շու տուակիւ միլեօն իլլերե,
Տիւնեասան միմսան գալգմասը տահա,
Էլան շեֆգաթ վար ահ ու էյվահա:

Տիւնեա նիւրիւֆիւն' փախմեհ իշիւն'
Պեօյլե աթեհեհ կեշիյօր պիւթիւն.
Տեօնեհեհ պիր ազ սօնրա հազգ եօլա,
Ն'օլա շու պուհրան քեզ խիթամ պուլա:

Սանմա ֆի տիւնեա պու հալթ գալըր,
Հեռ էյ մահվ օլուր նիհայեթ պուլուր,
Սանմա ֆի խայր, Հազգ հեփ եալան օլու,
Մուհապպեթ, Քերեմ հեփ խիթամ պուլու:

Էննամ տօղանագ Շեմս ի Սեյամեթ,
Վե հիւմ սիւրեհեհ եիմե Մուհապպեթ,
ձեսու'լ օլ, գարի', վե պեմիմ իլե'
Թանկըրյա տօյլե պիր նիյագ էլլե.—

«Էյ Սեյամեթին Մեհպար Ալլահ,
Տիւնեա Սեհիմե սալթ պուլուր Ֆեյլահ.
Խիթամա երեմ շու սեհե իլե'»

Պու պեօյլիւ հարպա Սեմ վեր նեթիմե:»
Գ. Բ. Հ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

«ԹԵՔՐԱՐ ՏԻՒՆԵԱՅԱ ԿԷԼՍԷՄ»

Պիր տէֆա Նիւ-Եօրգտա իւթիյար վե իշ-
տէն չէփիւմիշ օլան պիր միլիօնէր քէնտինին
75իննի տօղուշ կիւնիւնտէ միւսինն վե կէնն
պազըր տօսթլարընա պիր զիյաֆէթ վէրտի: Պու
զիյաֆէթ սօֆրասընտա իրատ էտիլէն նութգ-
լար, «Թէքրար տիւնեայա կէլսէմ, նա'սըլ եա-
շար խոիմ», մէվղուր էթրաֆընտա տէվը էյ-
լէտիլէր:

Էվվէլա զիյաֆէթ սահիպի օլան զաթ իրատը
նութգ էտիլ, օն սէնէ տիր իշտէն չէփիւմիշ օլ-
տուղունը վե պու միւտտէթ զարֆընտա իշի
կիւծիւ հէփիւմէրէ զօշուպ, անլէրին վէրտիյի ի-
լաճլարալ զարնընըր տօլտուրմագ վե թաւսիյէ

էթտիքլէրի վասըթալարը գուլլանմագ օլտըղը-
նը, վե նիհայէթ հիշ պիրինտէն իսթիֆատէ էտէ-
մէտիյի իշիւն տիւնեանըն տօգթօրլարընտան
նէֆրէթ էտէր պիր հալա կէլմիշ օլտուղունը
զիւքըր էտէրէք, սէօղլէրինի կէնն միւսաֆիլլէ-
րինէ թէվճիւլէ շու տուրէթլէ խաթմը քէլամ էյ-
լէտի «Հէր կիւն անճագ եօրղունըղունըղը օ կէ-
ճէնին ույգուսու իլէ տէֆ էտէճէյինիզ գատար
իշ իշէյինիզ վե անտէն զիյատէ իշ ալա իշէ-
մէյինիզ: Թաամընըղ սատէ օլտուր, իշ եէրինի-
զէ հայա կիտինիզ, հայա կէլինիզ: Վիւծիւտ
հարաքէթլինէ, ույգուլա վե թաթիլէ քիֆայէթ
միլտարը վազթ վէրինիզ, վե պուլարտան
արթան վազթընըղա նէ գատար փարա գազա-
նապիլիւրսէնիզ անընլա գանաթ էտինիզ: Ա-
սապէլէրինիզ կէթիւրէմէյէճէյի տէրէճէտէ իշ
վէրմէյինիզ, եթմիշ սիննինիզտէ 30 սիննինտէ
կիպիւր րահաթ ույգու ույուլա պիւմէլիսինիզ:
Հէր կիւն քէնտի սըհէթլինիզէ լազըմ կէլէն
տիլգաթըր սարֆ էտէրսէնիզ, պաշգա հէր հի-
սապ սըրասընտա կիտէր:»

Պու նութգտան սօնրա պիր պէօյլիւք ֆապ-
րիգա սահիպի օլան միւսինն պիր զէնկին է-
ֆէնտի իրատը քէլամ էտիլ, տէտի քի, «Է-
կէր պէն պու կիւն թէքրար պիր կէնն օլուպ
եէնիտէն իշէ պաշլասամ, պէնիմ իշիմտէ վե
ֆապրիգամտա փարա երղմագտան զիյատէ է-
լիմ ալթընտա պուշընտան ամէլէյի տտէմ էթ-
մէյէ սայ էտէր խոիմ: Պուստան էլլի սէնէ էվ-
վէլ իշէ պաշլատըղընտա, էն եիւքսէք նիշան-
կեհանըմ սէրմայէմի արթըր հազ խոի: Վէ ամէ-
լէմ իլէ օլան ալադամը անճագ պու նօգթա ի
նազարտան, եանի սէրվէթլիմի արթըրմագտա
պանա իֆա էտէճէքլէրի խրտմէթ ճիհէթինտէն
տիւշիւնիւր խոիմ: Լաքին չիմտիքի էֆեհա-
րընճա պիլիմ ալադամըղ պիր մուալլիմ վե
թալէպէ, հաթթա պիր փէտէր վե էվլատ ալա-
գասըր կիպի օլմագ կէրէք խոի: Պու ուղուն միւտ-
տէթ զարֆընտա իշ հայաթըմտա պանա չիմ-
տի էն զիյատէ լաթիֆ կէլէն խաթըրէլէր, ա-
մէլէմտէն պազըլարընը հվիսըն թէսմիյէ էտէ-
րէք անլէրէ նասիհաթլար վէրտիյիմ տագիգէ-
լէր տիր: Ֆապրիգալար փարա հասըլ էտէր,
լաքին տտէմ խարապ էտէրսէ խայրը միւլէս-
սէսէլէր օլմաղլար: Իմտի պէնիմ թաւսիյէմ
շու տըր, ամեյեհին կիյա տեհեյի օլտապնա սե-
պեպ օլտագ սեհին իլլ վե անդիւն իզգիւնեհե
փարա գազանընագ իֆիմնի մագսէհին օլտուն:»

Սօնրա պիր ալօղաթ իրատը նուգթ էթտի:

Պու տախի պիր միլիոնէր հազարնտա քէօյլէտի քի, օ իրթիյարլանրալ իշտէն չէքիլտիքտէն սօնրա քէնտիւնին օ վասի սէրվէթինէ րաղմէն հիչ պիր սատրղ տօսթա մալիք օլմատըղընը կէօրիւկ մէյուս օլմուչ իտի: Ալագատար պու- լունտուղու ատէմլէրի լիյագաթ ը զաթիլէլէ- րի ճիհէթինտէն տէյիլ, անճագ քէնտիսինին իշի վէ սէրվէթի նօղթա ի նազարընտան հի- սապա ալտըղը իշիւն պու կիւն հագիգաթէն քէնտիսին սէվէն պիր տօսթ պուլամայօր իտի: Փարասը քէնտիսին տօսթ սաթուն ալամայօր իտի:

Միւսաֆիրլէրտէն պիրի թէքրար տիւնհայա կէլսէ աղի թէրազըղյա, պիր պաշգասը ֆիւ- նուն ը գարիֆէյէ, պիր տիկէրի քիթապէթէ զի- յատէ էնէմիլէթ վէրէճէյինի, պիրի տահա զիյատէ վաթանփէրվէր, պիր տիկէրի տահա զիյատէ սէխավէթ քիար օլաճաղընը պիլտիրտի:

Իշթէ պիր սէնէ խիթամ պուլմագ իւզրէ տիր: Իմտի տէօնիւկ պու սէնէքի հայա- թրմրգա պաղտըղըմըղտա աճէպա օնտան աօլայը նէ՝ տիւչիւնիւրիւզ: 1914 իւ թէք- րար հաշամաղա մուղթէտիր օլսագ պու տէ- ֆաքի՝ կիպի մի հաշայճաճ իտիք: Կօղսա իսլահ էտէճէյիմիզ ճիհէթլէր պուլունաճաճ մը իտի: Պու տէֆաքինտէն զիյատէ միւնթաղամ, անտէն տահա եիւքսէք, տահա զիյատէ ֆէ- րահ, տահա զիյատէ ֆաիտէլի, տահա զիյատէ ֆէտաքիար, տահա զիյատէ տիւտար պիր էօմր կէչիւրէճէք իտիք:

Իմտի պու չէյլէրի տիւչիւնէրէք 1915 ի օ սուրէթլէ կէչիւրմէք գարարըղյա եէնի սէնէյի խթիգպալ էտէլիմ:

ՀԱՓԹԱ ԽԱՊԵՐԼԵՐԻ

Տ Ա Խ Ի Լ Ի

Թիւրքիա-Իթիլպ ը միւսէյիս հարպը. — Պու հաֆթաքի րէսմի թէպլիղլէրէ նազարէն, Բուս գըթաթը թօփճու վէ մաքինալը թիւֆէնք հի- մայէսի ալթընտա ճօրոն նէհրինին սօլ սահի- լինտէն իլէրիլէմէյէ թէչէպպիւս էթմիլլէր, պէչ սաաթ մուհարէպէտէն սօնրա տիւչմէն փիւս- կիւրտիւլմիւշ տիր: Ինկիլիզլէր Ագապայա աս- քէր իխրաճ էթմէյէ թէչէպպիւս էթմիլլէր իսէ- լէլտէ, մուվաֆֆագ օլամամըչ տըրլար: Գօ- թուրա տօղրու իլէրիլէյէն Օսմանլը ասքէրի

Գօթուր էօնիւնտէ պիր գաչ թէփէյի իշղալ էթ- միլ տիր: Պիր տիւչմէն հարպ կէմիսի Իսկէն- տէրունըն չիմալ սահիլինի պօմպարտման էթմիլլէր իսէ տէ խաճարը մուճիպ օլմամըչ, անճագ պու էսնատա իւչ տէվէ թէլէֆ օլմուչ տըր: Դաֆգաս ճէպհէսինտէքի Օս- մանլը ասաքիրի Բէօփիւ քէօյիւն 30 քիլօմէթրօ չարգընտա Ալահէօզ - Արիսի Բուս մէվզիլէրինէ կիճէ հիւճիւմիւ հափմըչ- լար վէ Բուսլարը մէվզիլէրինտէն թարտ էթ- միլ տիրլէր: Ինկիլիզլէրին Մըսըր իշղալ ի- չիւն կէթիւրտիլլէրի Հինտ էֆրատընտան պիր չօղու սիւահլարըղյա պիզիմ թարաֆա կէչիյօր- լար:

Մեճիս ի Մեպուտան Պու հաֆթատաքի իճ- թիմալարընտա Ալման, Ալսթրիա վէ Մաճառ Մէճիս ի Մէպուսանլարընա, Մէճիսին քիւչա- տը միւնասիպէթիլլէ վուգու պուլան թէպիրք- լէրինէ ճէվապ վէրմիլ տիր: Բէզա Օսմանլը օլսու վէ տօնանմասընա տախի թագտիրա- միզ վէ թէչվիգամիզ պիր խիթապ կէօնտէր- միլ տիր: Բէզա նութգ ը իթթիթահիյէ վէրի- լէճէք արիզէ ի ճէվապլէյէն մէթնի գարարկիր օլարագ Զաթ ը չահանէյէ թագտիմ օլունմուչ տըր: Արիզէ ի ճէվապլէյէ՝ նութգը հիմայունըն րուհունա փէք միւթապըգ տըր:

Խ Ա Ր Ի Ճ Ի

Ազնանլարըն Ինկիլթէրու սեպիսիլինի պօլ- պարսնան Էքմէսի. — Պէրլինտէն ալընան խա- պէրէ կէօրէ Դեկ. 16, էօյլէտէն էվվէլ սաաթ սէքիզտէ իքի զըրիլը իլէ պիր գրուազէօրտան միւրէքքէպ օլան պիր Ալման ֆիւսը Հարթօլ էօնիւնտէ կէօրիւնէրէք չէհրի պօմպարտման էթմէյէ պաշլամըչ տըր: Սահիլտէ պուլու- նան Ինկիլիզ խթիհքեամլարընտան պիլ մու- գապլէլէ աթէչ աշըլարագ տիւչմէն սէֆինէլէրի րէխնէտար էտիլմիլ տիր: 50 տագիզէ պօն- պարտման նէթիճէսինտէ չէհր ազ չօգ խասա- րա տիւչար օլմուչ, զազ ֆապրիգասընտա հարիզ գուհուր էթմիլ տիր: Սահիլ մուհաֆըզ ասքէրլէրինտէն 7 քիլի մագթուլ վէ 14 քիլի մէճրուհ օլմուչ վէ էհալտէն 22 մագթուլ վէ 50 հարէլի վար իմիլ: Այնի սաաթտա տիկէր իքի սէֆինէ Սգարպօրօ լիմանընը աախի թօփա թութարագ 50 կիւլլէ աթմըչ վէ չէհր- տէ փէք չօգ խասսար իյգա էթմիլլէր տիր: Պուրատա տա 13 քիլի թէլէֆ օլմուչ տըր:

Երևէ այնի սաաթտա պիր տիւնէն սիֆինէսի
Հուլիսի տարիս պոմպարտման էտէրէք օրտա
պուլունան թարիսի քիլիսայը խասարտիտէ
էթմիշ տիր: Տէօրթ Իսկիլիզ թօրփէտօլարըն-
տան միւրէքքէպ պիր ֆիլօ Ալման սէֆանի ի
հարպիյէսի իւզէրինէ հիւճիւմ էթմիշ խոէ տէ,
պուլարտան իքիսի դարդ օլմուշ, պիրի աղըր
սուրէթտէ խասարդէտէ օլմուշ վէ տէօրտիւն-
ճիւսիւ տաիւի գաչմըշ տըր: Բէզա Պէրլինտէն
կէլէն պաշապ պիր խապէրէ կէօրէ պիր գաչ
Իսկիլիզ սէֆինէլէրի Ալման գրուփէթօրլէրի
իւզէրինէ հիւճիւմ էթմիշլէր իսէ տէ, Ալման
սէֆանի պէօյիւք թօփլարըլա պուլարը
հազլաշտըրմամըլ վէ Իսկիլիզ զըրհլըլարընը
միւլաւսէլէթինսէն էվլէլ չիմալը շարգի իս-
թիգամէթտէ զաիպ օլմուշլար տըր: Իսկիլ-
թէրրա մաթպուաթ խտարէսի պիր պէլաննամէ
նէշր էտէրէք Ալմանլար թարաֆընտան պոմ-
պարտման էտիլէն մէվգիլէրին միւսթանքէմ
օլմաւըղընը վէ պու պոմպարտման Լահէյ մու-
ղարրէրաթընա մուղայիր օլտուղուընը պէլան
էթմիշ տիր: Մէզքիւր շէհրլէրին իւշիւ տէ Իս-
կիլթէրանըն չիմալը շարգի հուտուտուտա
տըր:

Շարգ մէյսան ը մուհարեպիսիսէն պու հաֆ-
թա կէլէն խապէրլէր: Լէհիսթանտա Ալման թէ-
արրուղընը վէ Ալմսթրիալըլարըն Բուսլարը Գար-
փաթլարտան վէ զարպի Կալիցիատան գօղմագ
իշին հէնի պիր հարէքէթէ պաշլամըշ օլ-
տուղլարընը կէօսթէրիօր: Ալմանլարըն Լէհի-
սթանըն Լօղ շէհրինի Բուսլարըն թաիլիյէսի
իւզէրինէ իշղալ էթմէսի՝ Ալմանլար Լէհինէ
գաթի տէնիլէպիլէճէք հիշ պիր նէթիճէ մէյ-
տանա կէթրիւմէիշ օլտուղունտան, Բուսլարըն
րիճաթընը պիր հարպ փլանը հալինտէ թէլազ-
գի էթմէյ մէճպուրուզ: Պիւթիւն Օսմանլը
մաթպուաթ արասընտա իլք տէֆա օլարագ
Թաւփիւրի էփէսար զազէթասը պու հագիգաթը
շու վէճիլէ իյգահ էթմիշ տիր: «Ալմանլարըն
սօն կիւնլէրտէ Լէհիսթանտա ինրագ էթտիք-
լէրի վէ ֆտգաթ էնէմիլէթ վէ մահիլէթի
հագգընտա հէնուզ պիր քէլիմէ պիլէ մալիւ-
մաթ վէրմէտիլէրի մուվաֆֆադիյաթը ը ճէտի-
տէնին, էվլէլէն զանն վէ իւմիտ էլլէտիլիմիզ
տէրէճէտէ գաթի պիր մահիլէթի հաիզ օլմա-
տըրը կիթտիքճէ անլաշըլըյօր: Շիմալտաքի
սօն հարաքեաթը թէճաւուզիլէնին մուվաֆ-
ֆադիլէթի իզթիրան էլլէտիլի թագտիրտէ, էն
պահիր նէթիճէսի՝ Ալմանլարըն Վարչափաշը
արգատան զապթ էթմէլէրի օլաճագ խտի: Հալ
պու քի գաչ կիւն տիր, Բուսլարըն միւթէ-
մատիլէն րիճաթ իլէ թագիպ օլունտուղլարըն-
տան պահս էտիլտիլի հալտէ Վարչափաշըն
իսմի պիր տէֆա պիլէ զիքը էտիլմէմիշ տիր:

Մամաֆիհ Ալման հարաքեաթը հագգընտա հէ-
նուզ սահիհ մալիւմաթ օլմաւըղընա պազըպ
տա պիւսպիւթիւն իւմիտսիլլէյ տիւնէք տէ
ճաիզ տէյիլ տիր: Ալմանիա թարաֆընտան
քէնտի օրտուլարընը նէթիճէ ի հարաքեաթ
հագգընտա պէօյլէ զէյր ի վազըն թաֆսիլաթ
ալընտըղը պու սըրատա, Ալմսթրիալըլար քէն-
տի հարէքէթլէրի հագգընտա պիլաքս զայէթ
մուայէն մալիւմաթ վէրմէքտէ տիրլէր, պու
մալիւմաթա նազարէն Ալմսթրիալըլար, Գար-
փաթ տաղլարընըն չիմալինտէ իլլէրլէմէյէ մու-
վաֆֆագ օլմուշ տըրլար: Սօն թէպիլիտէ
Գարփաթ թարաֆլարընտա Գարօնստան Չաք-
լիցինէ գատար ուզանն խաթթ իւզէրինտէ Բու-
լարըն Փիակիւր շէհրինին տիւտիլիւ վէ տահա
հօգարլարտա Լէհիսթանըն զարպընտա էվլէլա
Փէթրօգօֆ, սօնրատա Փրգէտօրլ մէվգիլէրինին
զապթ էտիլտիլի վէ Ալմսթրիա առաքիլինին
թա Պուրուս նէհրինէ գատար տայանտըղլարը
պիլտիլիլմէքտէ խտի: Ալմսթրիալըլար պու մու-
վաֆֆադիլէթլէր սայէսիտէ Գարփաթլարտա
էվլէլա Պարթէլլա վէ Լիմանուվա շէհրլէրինի
իսթիրտաւ էթտիլլէրի կիպի, Գրագուլիայը
տաիսի մուհասէրէ թէհիլիքէսինտէն չիմտիլիք
գուրթարմըլ խտիլլէրինի սէօյլէյօրլար: Պիւթիւն
պու մալիւմաթըմըզ Պէրլին վէ վիէննատան
կէլէն խապէրլէրէ կէօրէ տիր, աճէպա Բու-
լար վազիլէթի նա՝սըլ մուհաքէմէ էտիլօրլար,
խապիլի Փէթրօկրատտան խապէր կէլմէտիլի ի-
շին պու պապտէ հիշ պիր շէյ սէօյլէյէմէյիլ:

Ղարպ մէյսան ը մուհարեպիսիսէն կէլէն
խապէրլէրէ կէօրէ Ֆրանսըզ, Իսկիլիզ, Պէլ-
ճիգա միւթթէֆիգ օրտուլարը, 440 քիլօմէթրօ
ուզանն պիւթիւն ճէպիլէ ի հարպտա տահա
պէօյիւք գուվլէթլէր իլէ Ալման ճէպիլէսինէ
գարըն թէարրուղլարընա տէվլամ էթմէքտէ
տիրլէր: Պու պապտէ թապիլի հէկեանէ մալիւ-
մաթ մէնպարմըզ Պէրլին տիր, վէ Պէրլինտէն
կէլէն խապէրլէր իսէ Միւթթէֆիլլէրին հիւ-
ճիւմլէրինին հէր թարաֆտա տաիւմա կէրի
փիւսկիւրիւտիլիւնիւ սէօյլէյօրլար: Ղարպ
տար իւլ հարպընտա էլլէվմ գիյատէ քէսպ
ի էնէմիլլէթ էթմիշ օլան ճիհէթ՝ Պէլճիգա վէ
Ալգաս տըր: Պէլճիգա հուտուտուլարընտա Միւթ-
թէֆիլլէրի հէնիտէն գուվլէթ թահիլա էթմէյէ
պաշլամըլար տըր: Իփէրին չիմալ վէ ճէնու-
պիլնտէքի պիւթիւն խաթթը հարպ իւզէրինտէ
չէտիտ մուհարէպէլէր վուզու պուլմագտա տըր:
Ալմանլար Պէլճիգա հուտուտուտա հազըն Ար-
մաթիլէր շէհրինի պոմպարտման էթմիշլէր: Ալ-
մանլար Ալգասա հէնի գուվլէթ կէօրտէրմէքտէ
տիրլէր: Շիմտի Միւլհաւզտա 80,000 վէ Գօլ-
մանտա 40,000 ասքէր մէվճուտ իմիշ:

Իրադրութիւն, Բունանիա լի Պաշտօնական արա-
սընտա պիր իթիլաֆ ագտ էտիլմիշ օլտուղունա
տաիր տէվէրան էտէն շայիալար՝ պու հաֆթա-
նըն ճայիպ ի տիգպաթ խապէրլէրտէն խտի: Պու
խապէրի իւք տէֆա Պուղար Տնկվնիֆ զաղէ-
թասը օրթայա չըգարմըլ վէ Պուղարիա վէ
Բունանիա արասընտա ագտ օլտունն իթիլաֆը
մէսէրրէթլէ պէյան էթտիքտէն սօնրա իթա-
լիանըն տաիր անա ինթիմտէն պիրլէնէնէյնի
իլաֆէ էթմիշ տիր: Մէգքիւր զաղէթա, Տօպ-
րունանըն Պուղարիայա խապէ օլտունադընը
վէ Պուղարիա քէնտի պիթարաֆլըղընը մու-
հաֆազա էթմէքլէ պէրապէր, Մաքէտօնիայը
իչղալ էտէպլլէնէյնի վէ պունուն իչիւն իթի-
լաֆը Միւսէլլէսին բիգասը թէնէմին էտիլմիշ
օլտուղունու տաիր խապէր վէրիյօր: Թանիկ
նէ Բունանիա իլէ Պուղարիսթան վէ նէ տէ
պիթթապի պու տէվլէթլէրլէ Իթալիա արա-
սընտա, հաթթա պաղը իպթիտաթ էսասլար
հազղընտա պիլէ պիր իթիլաֆ ագտ էտիլմիշ
օլտաղընը վէ Պուղարիսթանլա Բունանիա
արասընտա անճագ իգթիստաթ մէսէլլէրէ արտ
մուվաղգաթ պիր իթիլաֆ հուսուլէ կէլմիշ օլ-
տուղունու պէյան էտիյօր: Կէրէք Թանիկ վէ
կէրէք Թանիկ ի Կփնար պէյօյէ պիր իթիլաֆ
հուսուլէ կէլմիշ, Ալմանիա վէ Ավսթրիա վէ
Թիւրքիա լէյնիէն օլաճաղընը պէյան էտիյօր-
լար:

Իսվիկ, Նօրվիկ, լի Տանիսարգա գրադարը
Դեկտեմբեր 18 տէ Մայմէտա քէնտի խարիճի-
յէ նազըրլարը տաիր մայթթլէրինտէ օլտուղու
հալտա Իսվիկ գրալընըն տալէթի իւղէրինէ
միւլազաթ էթմիշլէր տիր: Իչպու միւլազաթ-
տա մէվղու ք պահս օլան մէսէլլէ՝ իւլ մէմլէ-
քէթլին միւլթլէրէք մէնաֆիլին իչպու հարպ
ր ումուսի էսնասընտա վէ նէթիճէսինտէ մու-
հաֆազա օլտունասը իչիւն միւլթլէրէքէն սարֆ
ը զայրէթ էթմէք խուսուսու օլտուլ տըր: Իւլ
գրալ վէ խարիճիյէ նազըրլարը արասընտա
ճէրէյան էտէն պու միւլազաթ էսնասընտա
միւլաքէրէ էտիլէն խուսուսու մէսէլլէրէ հազ-
ղընտա իթիլաֆը թամ վիւճուտա կէլմիշ տիր:
Միւլազաթ Դեկ. 19 տա էյլէտէն սօնրա խի-
թամ պուլմուլ տըր:

Ինկիլթիւրանըն Մարտա սօն քապսիլարը.—
Ինկիլթիւրա մաթպուլաթ միւտիլիյի պէրվէնէ
ի աթի թէպլիղի նէյր էյլէմիշ տիր: «Հիւլիւ-
մէթ» Խըտիվ ի սապըգ Ապպաս Հիւմի փաշայը
գրալըն տիւլմէնէրինէ իլթիհազ էթտիյնի
նազարը տիգգաթա ալարազ ազլ էթմիշ տիր:
Խտիվիլէք մէսնէտի՝ Մուհամմէտ Ալի փաշա ա-
լիէսինին էվլատը Էքպէր ի օլան Հիւսէյնի
Բէմալ փաշայա թէքլիֆ էտիլմիշ վէ միւլարիլէյ
տէ պու թէքլիֆի գապուլ էթմիշ տիր: Դրալ
հէնի խտիվէ Պէն վէ Մըսը պաշ վէքիլի Հիւ-

սէյնի Բիւշտի փաշայա տա Սէն Միշէլ նիւանը-
նըն ֆալարի չըվալիյէ թիւթպէլէրինի թէվճիհ
էթմիշ տիր: Աժանա Բիւթէրին Գահրէտէն
իսթիլապար էթտիյինէ կէօրէ, Ինկիլթիւրին
պէյիւք պիր տօսթու թանըլան հէնի Խտիվին
թայինի միւնասէպէթլիլէ պիւթիւն շէնր տօ-
նանմըլ տըր: Ալման զաղէթալարը Ինկիլթիւ-
րանըն Մըսը Խտիվինի ազլ էթմէսինի չիտ-
տէթլէ գրիթիգա էտիյօրլար: Սապըգ Խտիվ
Ապպաս Հիւմի փաշա Իսթանպուլտան միւլա-
րազաթ իլէ Վիւննայը զիյարէթ էթմիշ վէ էլ-
հէվմ Պէրլինէ միւլասէլլէթ էթմիշ տիր:

Փ Ր Օ . Ճ Է Մ Ա Ա Թ Ը

Փրօ. միլլէթ վէքիլի Յակոբ Էֆ. Պօյաճեան
պու հաֆթա Սալը կիւնիւ 79 սիննիտէ օլարազ
վէֆաթ էյլէմիշ տիր: Միւլարիլէյ սիննի շէյ-
խուլէթ նէթիճէսի օլարազ պիր միւտտէթտէն
պէրու քէնտի խանէսինտէ էսիրֆիրալ օլտուլ
իտի: Ճէնաղէ ալայը պու կիւն (Ճիւմաա կիւ-
նիւ) էյլէտէն սօնրա սաաթ Ալաֆ. 3 տէ Ֆէ-
րիքէյ մէգարիսթան իպատէթխանէսինտէ իճ-
րա օլտունաճագ տըր: — Պու Կիրակի էյլէտէն
էվվէլ Պայպլ Հաուս իպատէթխանէսինտէ
վազտան սօնրա Խանի սաաթ 11 պուլուղտա
Էմմանուէլ քիլիսէսի կէնէլէր ուխուվէթիլին
պիր իճթիմաը օլաճագ վէ անտէ Տօգ. Մէգա-
լըմ վէ Սիվաս մէպուսը Տիգրան Պարսամուան
էֆէնտի իրատ ընուլթգ էտէնէքլէր տիր:

— Իսթանպուլ, Կ. Բ. Շիրքէթիլին տուա
ճէմիյէթի պու կիրակի Գուլմ գափու Միշըն
Հաուստա 3.45տէ օլաճագ տըր:

Պաղլէնիք Մէքթէպիլին մէգունլար ճէ-
միյէթիլին միւրէվվիճի էֆքեարը օլան «Պաւ-
սիգալի» զաղէթասընը 11իննի նուսիսէսի
Չալըգեան մաթպաասընտա թապ օլտունուլ վէ
Իսթանպուլտա Մահմուտ Փաշատա Ենի Չար-
չուտա Ս. Մարտիկեան էվլատլարը մաղա-
զասընտա նուսիսէսի 100 փարայա սաթը-
լըյօր:

Բանիւնա՝ պու նուսիսէսի իլէ քէնտի ա-
պօնէլէրինէ պիրէր թիւգնամէ գարթը թաղ-
տիմ էտէրէք Սալը ճէտիտէրինի թէպրիք է-
տէր:

1914 ՍԷՆԷՍԻ ՖԻԶԻՐԻՍԹԻ

Ազատ մուհապպէթ վէ մէքթէպլէր 422. «Ազատամարտ» վէ էճնէպի մէքթէպլէր 421. «Ազատամարտ» վէ «Րահնիւմա» 561. Ազգային ժողովըն սօն իճթիմար 124. Ազգային միութիւն վէ Ազգապետարան 371. Աթլանթիքտէն Մուաթթալա 970, 989. Ալթը սէնէ էվվէլ վէ պու կիւն 713. Ալլահ զուլմ վէ դատըրտան միւնէզզէհ տիր 307. Ալլահ Կապպէնտա իքի թաւապվուր 183. Ալլահ տուա իչիտի՛ր մի 1077. Ալլահըն պիթարաֆլըղը 965. Ալման պաշ վէքիլինին նուրպու 1103. Ալման նիա հարպա թաւմ չիմտի՞ մի պաշլայաճադ իտի 913. Ալմանիա նոգթա ի նապարընտան 920. Ալմանիա վէ ինկիլթէրրա նոգթա ի նազարլարը 1042. Ալմանիանըն հարպ մաքինասը 1128. Ալմանիանըն միւսթէմէրաթը 921. Ալմանիանըն փորկրամը 985. Ալմանիատա աւքէրի իթիլպտատ 102. Ալմանիատա հարպ թարաֆտարլարը 960. Ալմանլար նի՛չիւն Ֆըրանսայա Պէլճիզատան հիւճիւմ էթտիլէր 1121. Ալմանլարըն թէրադզը 961. Ալմանլարըն պահրի հազըրլըզլարը 1058. Ալթօհիք օսիւլ յօ՛րմըլըղ 115. Ալսը աւքէր գանոււնտան 503. Ահտը Աթիգին միւսթիւֆ էվլատ թէմսիլի 478. Աճէմ Շահնըն թէթվիճ մէրասիմի 889. Աճէմ քէօրֆէղլիտէ ինկիլթէրրա 299. Աճէմիսթան վէ «Համիլլէրի» 638. Աճէմիսթանըն ահվալը սիյասէյէսի 281. Աճէմիսթանտա եէնի պիր սիյասէթ 565. Ամալար կէօրիւրլէր 311. Ամէրիգայա կիտէրքէն 323. Ամէրիգան գօլէճլէրին զայէսի 222. Ամէրիգանըն Մոնոնգ հէտիյէսի 1121. Ամէրիգատա իքի մէճլիս 766. Ամէրիգատա հայվանաթա կէօսթէրիլէն չէֆգաթ 548. Ամէրիգատան մէքթուլ 707. Այնթապ փրօ. էյթմամիսնէսի 362. Այնթապտա Ագեհան մէքթէպի 335. Այնթապտա գատընլար իչիւն Բ. Շ. մէքթէպի 775. Անատուլու իսլահաթը 173. Անատուլու տէմիր եօլլարը (խարիթա) 456. Անըն իսմիլտէ 502. Անկիլգան քիլիսէտէ ճէրէյան 469. Անտէս տաղլարընտա սուլի ու աւայիշ սանէմի 751. Աչըլանմազլար, հիճրէթ էտէրլէր 740. Աչըզ մէքթուլ 139, 163, 289, 338. Ապազգայնացուլ վէ էճնէպի մէքթէպլէրի 492. Ապպաղիա միւլազաթը 423. Ապօնէլէրիմիզէ 885. Ասըն իւլ մապուտլարը 670. Ավսթրիա-Մաճարիսթան նոգթա ի նազարընտան 951. Ավսթրիա Սըրպիսթան իթի-

լաֆը 766. Ավսթրիայա էնտիրիլէն տարպէ 685. Ատալար տէնիզլինտէքի պիւհրան 636. Ատանա ինճիլի քիլիսէսի վէ մէքթէպլէրի 42. Ատանանըն ահվալը թարիխիյէսի 58. Ատանանըն ահվալը իգթիսատիյէսի 180. Ատանանըն ահվալը իճթիմաիյէսի 130. Ատանատա էրմէնի մէքթէպլէրի 105. Ատապէթ վէ մուհապպէթ 121. Ատապէթ րուհու 195. Ատրիաթիգ մէսէլէսի 400. Արթըզ իւմիտլար իմ 715. Արնաւուտուլուգ ահվալինէ տաիր 1073. Արնաւուտուլուգ մէսէլէսի 539. Արնաւուտուլուգ վէ անըն միւսթուգպէլ միւլքիլաթը 223. Արնաւուտուլուգ վէ Օրթօտօքսուլուգ 516. Արնաւուտուլուգըն էիիր միւլքիլաթը 399. Արշ իլէրի (չիր) 1018. Աֆիօն Գարա Հիսարտա ինճիլի իչին Յոքլէանը 1109:

Բաբկէն եպիսկոպոսըն Այնթապը զիյարէթի 36. «Բիւզանդիան»ըն մուխապիրինէ 730. Բիւթանիա Ամէրիգան իտատի մէքթէպի 384:

Գայսէրիյէ ճիւլարընտա 185. Գայսէրիտէ մաթէմ խըտմէթի 291. «Գար կիպի պէյազ» 309. Գարանլըզ կիւնլէր 991. Գարը մուհապպէթինտէն գուվվէթլի 975. Գաիիւթիւլասիօնլարըն լաղվը 934. 42 լիք հալան թօփլարը 1048. «Գըրմըզ կիպի գըրմըզը» 287. Գրալ Ալպէրթին էֆքիարը 969. Գօզուլուգ ահվալը 410. Գօլէճլէրիմիզ 52. Գօնեա վէ էնգարէ վիլայէթլէրինտէն 578. Գօնսթանթինօվլ Գօլէճ 41, 564. Գօնսթանցա միւլազաթը 637:

Եաշայան էօլիւլէր (չիր) 261. Եոլան Շի Գայ 434. «Եոլան կեաւուրուլուգ» 685. Եոլանսիսթան նէտէն հարպ իսթէյօր 614. Եօզդատտան 731:

Զայ օլան քիւլիւք ֆուրսաթլար 1062. Զարարըզ աթէլլէրիմիզ 85. Զաֆէր ատէթի 609:

Էլէմլէր տէրէսի 257. Էճնէպիլէր գօլէճինտէ պիր Կիրակի 618. Էմիրէս ավ Այրլէնտ գազասընտան 604. Էյի կէօրիւլ թազտիր էթ 596. Էն մուհարէպէսի 992. Էնգարէտէ քիլիսէթախսի 505. «Էնտիր եա Րապպ, անլէրի աչաղը էնտիր» 1045. Էջմիածին 1093. Էսիրլէր չէհրի 1104. Էսքի վէ եէնի կիւնաշլար 1028. Էվրօփա եանըյօր 902. Էվրօփա տէվլէթլէրինին գուվվէթլէրի 890. Էտնա պիր քէօլէ վէ միւսթէպիտ պիր էֆէնտի 499. Էր-

մէնի Գաթօլիքներ վէ Էրմէնիճէ լիսանը 325. Էրմէնի Էտէպիյաթընտան 748. Էրմէնի իսլահաթընտա վազիֆէօիդ 179. Էրմէնի մէմուրիյն ի ռուհանիյէսէնին իսլահը մէսէլէսի 1026. Էրմէնի միլլէթինին տիւնեա մէտէնիյէթինէ էթտիյի խըսմէթ նէ՞ տիր 689. Էրմէնի Փրօթէսթանթըզ 221. Էրմէնի Քիլիսէսի իսլահաթը 75. Էրմէնի քիլիսէսի նա՞սըլ իսլահ էթմէլի 495, 519, 541, 567, 590. Էրմէնի քիլիսէսին թէճէտտիւտիւ մէսէլէսի 1002. Էրմէնիլէր Հիթթիլէրին պագի՞յէսի մի տիրլէր 661. Էրմէնիճէ Թիւրքճէ միւճատէլէսի 303. Էրմէնիճէ լիսանը վէ Թրքախօս Էրմէնիլէր 31. Էրմէնիսթան իսլահաթը 124, 279. Էրմէնիսթան իսլահաթը վէ Էրմէնիլէրին մէվզի 101. Էրմէնիսթանըն միւֆէթթիլ ի ումուսիլէրի 720. Էրպատա պիր Մնունդ 187. Էօմրտէ թէնասիւպ 207. Էօմրտէ օն իւլ խաթալար 431:

Թագսիմաթը ասքէրիյէ 1,044: Թազիդ օլունան Յիսուս 381. Թալիմ ու թէրպիլէնին դայէսի 447. Թալիմ ու թէրպիլէնին միւթէնէվվի իտէալ վէ մէսէլէքլէրի 699, 725. «Թանին»տէն 1,041. Թասհի 67. «Թասֆիր ի էֆքեար»տան 1041. Թարիխին աքսինէ թէքէրրիւրի 983. Թարսուստա եէնի քիլիսէ պինասընըն վազը էսաս րէսմի 507. Թարսուստա Խնճիլի քիլիսէ 530. Թէլֆէեանըն վասիյէթի միւնասիլէթիլէ 377. Թէճրիպլէր 774. Թէճրիպլէրիմիդ 705. Թէճրիպլէտէն իսթիֆատէ 20. Թէմէթթիւ վէրկիսի հագզընտա եէնի գանուն 1137. Թէշէքքիւր 777. Թէպլիր իպէշարէթ իլինտէ եէնի պիր թէշէպպիւս 406. Թէսաթթուր մէսէլէսի 252. Թէսլիհաթըն սէպէպի նէ՞ տիր 743. Թէրզիլի գարիյէսի 552. «Թէրճէմանը հագիգաթ»տան 1042: Թէքրար Ատանա 147: Թէքրար պաշամագ քէյֆի 436. «Թէքրար տիւնեայա կէլսէմ 1140. Թիւրք Իզճի օճաղը 588. Թիւրքիա վէ ատալար 251. Թիւրքիա վէ Եունանիսթան միւնասէպաթը 612: Թիւրքիա, Խնկիլթէրրա վէ Ալմանիա 151: Թիւրքիա իլին եէնի պիր տէվրէ 279. Թիւրքիա սէֆէրպէրլիլ 768. Թիւրքիանըն թիճարէթի 1137. Թիւրքիատա անասըր 82: Թիւրքիատա գարընըն թէալիսի 657, 681: Թիւրքիատա նի՞չին Փրօթէսթանթըզ իլէրի կիթմէյօր վէ պունուն տէվասը նէ՞ տիր 1107, 1122, 1138: Թիւրքիան հանը 889: Թրակիա անվալը 84: Թրակիա Բոււլարը 422: Թրակիատա աճըլը հալլէր վէ թէտավիսի 178: Թօլսթօնըն սօն փէյլամը 480: Թճհաֆիյէ 626:

Իգթիսաաի մուհարէպէ 987: Իզահաթ եօլունտա պիր գալ սէօզ 273: Իզմիրտէ գօլէճլէր գօնֆէրանսը 114, 136, 162: Իզմիրլի Քիւլիւք Տավուտա 382: Իթալիա վէ Ասիա ի Սուղրա 198: Իթթիհատ մը, իսլահաթ մը 205: Իթթիհատը միլլինին վէսաիթի 104: Իթիլաֆը միւսէլլէս 445: Իթիլաֆը միւսէլլէս վէ էվրօփա միւսալէմէթի 398: Իթիլաֆը միւսէլլէս վէ Թիւրքիա 326: Իթիլաֆը սամիմի 472: Իլհամըն հարֆը 465: Իլհամըն ռուհը 489 Իլմի մալիւմաթըն ֆաիտէլէրի 522: Իլմ ի ռուհը ինսանտան պիր նէպղէ 737, 761: Իման իլէ չիֆա վէրմէք 494: «Ինանըյօրլա՞ր մը քի» 156 Խնթիխապ մէսէլէսի վէ Դաշնակցութիւն 349: Խնթիխապաթ, Էրմէնիլէր վէ Բոււլար 150: Խնկըրսօլտան սօնրա Բէնան 169: Խնկիլթէրրա Բուսիա վէ Իրան 565: Խնկիլթէրրանըն միւլքիւլաթը 280: Խնկիլթէրրատա Քրիսթիյան ֆապիյէթի 1005: Խնկիլիդ Եպիսկոպոսլարըն արըզէսի 469: Խնկիլիդ կէօնիւլիւլէր 953: Խնկիլիդ զազէթալարընտան 943: Խնկիլիլէրին ազմը 953: Խնկիլիլէրտէն կիւզէլ պիր էօրնէք 374: Խնճիլ վէ Սալիպ 297, 321, 345, 369, 393: Խնճիլի քիլիսէլէրին հալը 537: Խնճիլի քիլիսէլէրին Թիւրքիատա մէվճուտիլէթի գարուրի տիր 891, 911, 926, 937: Խնճիլի քիլիսէլէրին վազիֆէսի 585: Խնտաֆա տավէթ 137: «Իշթէ պիդ Երուսաղէմէ չըգըյօրուզ» 949, Իշթիրաքա տավէթ 435: Իշի կէօրէն, քի՞մ տիր 479: Իշին օսանճ գըսմը 775: Իսգօյիատա ինթիպանը ռուհանի 549: Իսթանպօլ թէպչիր ի պէշարէթ գօմիսիօնունուն գանունը էսասիսի 132: Իսթանպօլուն գապթընըն 461 Խնճի տէվր ի սէնէվիսի 587: Իսթանպօլտա Կ. Ք. չիրքէթի 207: Իսլահաթը աուլիյէ 397: Իսլամ վէ 20 Խնճի ասը 29: Իսկէնտէրունտան 531: Իսվէճաէ թէսլիհաթ մէսէլէսի 222: Իրատէ Շահանի 1056. Իրլանտա վէ Ուլսթըր 177: Իրտան քէնարընտա 232: Իւլ քիթապ 645: Իւլ եիւզ օթուզ պիւտճէսի վէ վէրկիլէրէ իլավէ 197: Իւլինճիւ Լահէյ սուլհ գօնֆէրանսը 327: Իւմիտէ միւնթազըր 1062: Իքիլըզ արասընտա 767:

Լէհլիլէր 928: Լէմպէրկ մուհարէպէսի 953: Լօրտ Հէսլէյ 63: Լօրտ Ճէյմս Պրայս վէ Էրմէնի թալէպէ 491: Լօրտ Ճէյմս Պրայսըն էֆքեարը 1017: Լօրտ Բօզպէրինին նութգունտան 951: Լօրտ Բիշնէրին փրօկրամը 920:

Խելասքեարլար 277: Խըամէթ իշին մու-
հարէպէ 541:

Մնունդը հաճկը կին թութալըմ 49:

Կէնճ Քրիսթիյան չիւքէթլէրմիզ 1005: Կի-
լիկիա միութիւնը 972: Կիլիկիա միութիւնըն
իճթիմաընտան 755: Կիլիկիա միութիւնըն սէ-
նէվի թէճէմմիւիւ 939, 954: Կիւնիւն Փէյլէ-
սօֆլարը 199: Կլասկօտա չօպան թախսիսի 600:

Հազիզի ատէմէ իհթիյաճըմըզ 648: Հազիզի
թապիպ քի՞մ տիր 769: Հալէպտէ Փրօթէս-
թանթ ճէմաթը 242: Հաճի Թորոս աղա Թա-
պիպիան 1047: Համտի Ամիրալեան 482: Հայ
Աւետարանական քիլիսէլէրէ 574: Հայաթ
հազգընտա Յիւսուըն նազարիյէսի 261: Հայա-
թըն միւստէթլէրի 37: Հայվանլարա պիլէ մէր-
համէթ 55: Հավա կէմիլէրի 1024: Հարունիյէ
314: Հարպ վէ ախլագ 981: Հարպ հիքեայէլէրի
988, 1000, 1018, 1025: Հարպ վէ Մ. Ամէ-
րիգա թիճարէթի 1090: Հարպ միւնասիպէթիյ-
լէ մալիւմաթ 928: Հարպ մուխապիլլէրի 1102
Հարպ նէ՞ գատար տէվամ էտէճէք 918: Հարպ
սէսլէրի (չիր) 1018: Հարպ վազթընտա վազի-
ֆէմիզ 1021: Հարպա տաիր 1044: Հարպը իս-
ղըր վէ Ամէրիգա 961: Հարպըն իպթիտասընա
տաիր պաղը վազըալար 1025: Հարպըն ումու-
մի փրօկըամը 904: Հարպիյէ նէզարէթիւնին
պէյաննամէսի 742: Հարպտան տէրոլէր 958:
Հարֆի իլնամ 442: Հէրարէթիւն եիւքսէք տէ-
րէճէլէրի 616: Հէր կիւնքի էսքի իշ 361: «Հէր
քէս էօյլէ եափըյօր» 408: Հինտիսթանտա Իս-
լամլար 1072: Հիսապ սօրուլաճագ իմիշ 1016:
Հօմ Րուլ վէ ինկիլթէրրատա պուհրան 351:

Ղազարոս թէմալի 333. Ղազէթա իւան-
լարը 744:

Ճավիտ պէյին նութգունտան 705. Ճափօն-
եանըն միւշքիւլաթը 302: Ճէզաիրի Պրիթա-
նիայա հիւճիւմ 1024. Ճէնանեան Գօլէճիւտէն
1032. Ճէպէլ Պէրէքէթտէն 532, Ճէսուր պիր
գատըն 53. Ճինսին իսլահը 171. Ճօզէֆ Չէյմ-
պըրլին 756. Ճօրճ Րաֆֆալօլիլ վէ էրմէնիլէր
444:

Մալիւմաթ փարչալարը 67, 268, 316,
460, 483, 554, 1064, 1112. Մահրումիյէթտէ
թէսէլի պուլանըն սէօզլէրի 288. Մ. Ամէրի-
գա վէ մուհարէպէ 935. Մավի քիթապ 913.
Մատամ Թումահանտան պիր տավէթ 282.

Մարաշ Ագաէրէ Հայ Բողոքական քիլիսէսի
627. Մարաշ Իլմ ի Իւահի մէքթէպի 729. Մա-
րաշ Փրօ. Ագատէմիա մէքթէպի 1111. Մարաշ-
տա մէքթէպ իթթիհատը 267. Մարաշտա Մու-
սիգա պինասը 455. Մարնտան ըիճաթ 986.
Մէարիֆ գանուննամէսինէ պիր իլալէ 498.
Մէյսանը հարպ խարիթասը 903. Մէյրութի-
յէթ տէվրէլէրի 219, Մէսէլէնին պաշգա պիր
թարաֆը 73, 885. Մէսուտ կիւն (չիր) 63. Մէս-
րուր հայաթ 673. Մէտէնի տիւնեանըն թէլաշը
300. Մէրզիֆուն Անաթօլիա գըզլար մէքթէպի
667. Մէրզիֆուն Սթէյըն ինճիլի քիլիսէլէրին
ժողովը 777. Մէրզիֆունտա պիր հաֆթա 633,
659. Մէքթէպլէրիմիլտէ էրմէնի հուրուֆա-
թըյլէ Թիւրքճէ 424, 450. Մէքթուպլարտան
458, 675. Մէքսիգօ մէսէլէսի 74, 720. Մէք-
սիգօ մուհարէպէսի 445. Մէքսիգօտա Անարչի
254. Մէքսիգօտա ինճիլի իշ 941. Մըսը ահ-
վալընտան 624. Մըսը Մէճլիսի Մէպուսանը-
նըն քիւլատը 125. Մըսը վէ Սուտանտա փա-
մուզ հասըլաթը 687. Մըսըն թօփրագ վէ է-
հալիսի 387. Մըսրտա թէյյարէլէր 185. Մը-
սըրտան խապէլլէր 241, 291. Մ. Թ. Գօլէճի
հազգընտա պիր թագաթիւնամէ 290. Մ. Թ.
Գօլէճին իտարէ մէճլիսի 66. Միգրօպլար վէ
իլլէրի 356. Միգրօպլարտան նա՞սըլ սալիմ
գալապիլիլիզ 401. Միլլէթին պէօյիւք պիր
տէրտի 373. Միլլի իթթիհատ 29, 327, 380.
Միլլի իթթիհատ հազգընտա պաղը միւլահա-
զաթ 80. Միլլի իթթիհատ հազգընտա պիր սէօղ
77. Միլլիյէթ հիսսիյաթը 513. Միլլիյէթփէր-
վէրիւք վէ Շօվէնիլք 683. Միս Ան Մէյրի
Պըրճէս 91. Միս էթքինս 387. Միւթէխաս-
սիսիլք վէ մէմլէքէթիմիլզին անա իհթիյաճը
721, 745, 771. Միւթէնէվլի մալիւմաթ 1093.
Միւսահիհէ պիր ճէվապ 186. Միւսապագա
միւնասիպէթիլլէ 688. Միւսէլլահ իրլանտա
683. Միւսքիւրաթ ալէյհինտէ 300. Միւրչիտին
նիքպին օլտուն 429. Միւքէլլէֆիլլէթ իասքէրիյէ
գանունը մուվազգաթը 527. Մ. Հարթուկին
վէֆաթը 742. Մուհապպէթ 37. Մուհապպէթ
էօլիւմտէն գուվլէթիլ տիր 208, 237, 265.
Մուհապպէթին ղալէպէսի 1006. 1030, 1046.
Մուհարէպէ նասըլ պաշլատը 986. Մուհարէ-
պէնին պիր այլըզ զիւպտէսի 942. Մուհարէպէ-
նին սէպէպի 912. Մուհարէպէտէ Քրիսթիյան-
լըզ 1069. Մուրատը նա՞սըլ կէտիլք 1003. Մ.
Պրիանըն փրօկըամը 53. Մր. Ասքուլթ վէ
«Սիէքթէթըր» 325. Մր. Լինչ 78. Մր. Լօյտ

ձօրձ 352. Մր. Զեյմպրլեյնին հայաթը սի-
յասիյետէն չէքիւմէսի 79. Մր. Բուզվէլթ վէ
հարպ 1000. Մր. Բուզվէլթին սէֆէրի 517.
Մ. Փօրթուզալեան 468:

Յիսուս իլէ միւլագաթ 132. Յովհան Դ.
Կարապետեան էֆ.յէ 170, 538. Յովհաննէս
(Համոթ) Ամիրալեան 386. Յովհաննէս Ամիրալ-
եան զիքրինէ 579. Յովհաննէս էֆ. Շամլեան
362:

Նամուր մուհարէպէսինսէն 953. Նանսի-
սէն Պաղէլէ 623. Նա՛սըլ միւֆթէխիւր օլտուժ
200. Նա՛սըլ վազ էտէլիմ քի ատէմէր թէվ-
պէ էթմէսին 577. Նէ՞ զարարը վար 127. Նէ-
զաքէթ 228. Նէզաքէթին ամէլիսի 256. «Նէ՛
միւլարէք տիր բուհնա ֆազիր օլանլար» 25.
Նէպաթաթը Էհլիյէ 6, 34, 56, 109, 129.
Նէվէհրտէն մէքթուպ 313. «Նէ՛րէյէ կիտի-
յօրսըն», «Ամէրիգայա» 524. «Նիհայէթէտէ-
յին սասյր էտէն խէլաս պուլուր» 901. Նի-
չիւն թագտիր էտէմէյօրուզ 620. Նիւ Եօրզըն
պէօյիւք լօգանթալարը վէ միլիօնէթլէրի 642.
Նիւ Եօրզտա իքի քիլիսէ 226. Նիւ Եօրզտա
պիր կիրակի 12. Նիք իլէ պէտին ֆարզը (չիր)
180:

Շտկիրտին բահաթը 263. Շարգ վէ Դարպ
477. Շարգա տօղրու պիր սէյրահաթ 544. Շարգ
ը Դարպատէ մուհիպ ի Էնտիչէ պիր վազիյէթ
588. Շարգըն Դարպ Բըխթիյանլըղընա մէյ-
տան օղուլուչու 1059, 1074. Շարգի հարպ
մէյտանը (խարիթա) 921. Շէյթան ալէյհինտէ
իֆթիրա 669. Շէրօք Հօլմսըն էօյիւմ եաթա-
ղընտա սէրկիւզէթի 16, 39, 63, 89, 112,
134:

«Ուխուվվէթ» հարաքէթի 664:

Չատ կէօյլիւնիւն էսրարը 267. Չարէլէր
տիւչիւնէն Ալլահ 501. Չին ճիւմհիւրիյէթինին
պիւհրանը 103. Չինին թէհլիքէսի 539. Չին-
տէ աֆիօն վէ տին 38. Չինտէ Բըխթիյանլըզ
264. Չինտէն խապէրլէր 622. Չօգ եաչամազ
իչիւն 1055. Չօճուզլար վէ սինէմաթօկրաֆ
152. Չօպանըն գաւալը նէ՞ տէսի 231:

Պալգան զօմիսիօնուըն բափօրու 663.
Պալգան մուհարէպէսի վէ Բուսանիա 31. Պալ-
գանլարըն պիլանչօսը 411. Պալըքէսիրտէն

187. Պաղէճիյի զիյարէթ 674. «Պայքար»ըն
պայքարը 663. Պէճիգա գրալը Լիպէրի 952.
Պէճիգալը հէյէթ ի մախսուսէ 951. Պէհէնիլ-
եան էֆ.նին մէզալէսի միւնասիպէթիլլէ 1091,
1105. Պէյաննամէ ի ճիհաս 1089. Պէյէրի գար-
տալըղըն հազիգի էսասը 417. «Պէնտէ գալը-
նըզ» 159. Պիգիմ մէվզիմիդ 768. Պիթարաֆ
տէվլէթլէր 968, 1017. Պիթարաֆանէ եազա-
լըմ 625. Պիթիւս հատիսէսի վէ էրմէնիլէր
372. Պիթիւս վուզուաթը պիզէ նէ՞ սէօյլէյօր
404. Պիլի Սընտէյ 479. 1913 է պիր աթֆը
նազար 1. 1913 սէնէսի սթաթիսթիկլէրինտէն
403, 428. Պին տօղուզ եիւզ օն տէօրատէ պիր
աթֆընազար 1134. Պիչարէ պիր էրմէնիլ զըզ 107.
Պիր գահրաման 728. Պիր դաչ սէօզ վէ արիզէ
359. Պիր Էհնի միւպէչլիր 193. Պիր Թագտիր
66. Պիր Թագտիրնամէ 625. Պիր Թիւրք ապօ-
նէմիզտէն 649. Պիր ճէվապ 650. Պիր միւսա-
հապէ 283. Պիր միւսապազա 200. Պիր միւ-
քեպլէմէ 1087. Պիր սէնէ զարֆընտա եէր ալ-
թընտան չըգարըյան սէրվէթ 354. Պիր վասի-
յէթնամէ (չիր) 8. Պուէնօս Այրէս 554. Պուլ-
զարիա մուհարէպէտէն սօնրա 493. Պուլզա-
րիանըն ֆէլաքէթինին մէսուլլարը 539. Պուլ-
զարիսթանըն վազիյէթի. 1073. Պուլուլթա
վաֆթիզ 909, Պու կիւնքի թէպապէթ 259.
Պու մուհարէպէտէն տէրսլէր 917, 925. Պու
տա օլմատը 98. Պուրտուրըն պէօյիւք զէլզէ-
լէսի 1031. Պրուսա էյթումիսանէսի 977. Պօյ-
գօթ 77. Պօյգօթ մը, իզթիսատի ինթիպա՛հ
մը 331. Պօյգօթաթ եափալըմ մը 306. Պօղոս
Նուպար փաչա իլէ միւլագաթ 635. Պօղոսըն
րէսալէթինէ մուհիթին թէսիրի 426:

Սալահ վէ սէլամէթ 1037. Սախրա 753,
Սարգիս Կ. Թէլֆէեան էֆ. 153. Սարգիս էֆ.
Թէլֆէեանըն վասիյէթնամէսի 276, 431.
«Սարսըլմազ չէյլէր» 957. Սէլամէթի Յիսուս-
տա պուլտուժ 206. Սէյահաթտան 601. Սէյնթ
Փօլզ Գօլէճի 65. Սէնէ ի Հիճրիյէ վէ Միլատիյէ
412. Սէնէ սօնը միւթէաալարը (չիր) 1139.
Սէնին Ալլահըն քիմի՛ն Ալլահը 111. Սըզ
եէրտէն կէչմէք 183. Սընֆը նիսաչա մուսի-
գա թալիմի 640. Սըր էտուըրա Կրէյն Նութ-
զու 904. Սըրպ մուհահիրլէր 516. Սըրպիա
վէ Ավսթրիա 446. Սըրպիանըն գուվվէթի
889. Սիզ ինսաֆ էտինիզ 239. Սիրաքիւստէ
քիլիսէ թէչքիլի 579. Սիւալլարա ճէվապ 97,
122, 409, 739. Սուէյչ գանալը 1070, 1089.
Սուհ ու ասալիչ վէ մուհարէպէ 476. «Սուհ
իչիւն տուա էտինիզ» 933. Սուհ իւմիտլէրի

1119. Սուրբ ճեմիյէթլէրի 988. Սուրբ Թադէ-
ստեան Բ. Մ. Մէքթէպի 433. Սպարթա 553.
Սպարթա գէլգէլէսի 1008. Ս. Գաթրիգին թա-
մինամէսի 1040. Ս. Գաթրիգին Կոնզակը
717. Ս. Գաթրիգին Կոնզակը միւնասիպէթի-
լէ 714. Ս. Գաթրիգին «Րահնիւմա»յա մէք-
թուպու 489. Սոսիալիզմ վէ Էվրոփա միւնա-
լէմէթի 517:

Վաղիֆէ վէ Իսան 641. Վաթան ուղրուն-
տա (շիր) 1061. Վալիտէլէր սագընընըզ 11.
Վալիտէմ ճահիլ տիր 375. Վաիգին իշի 727.
Վաիգիմիզ պանա պէօյլէ էօյրէթտի 1126. Վեր.
Գրիգոր Էմիւրեան 754. Վեր. Ս. Բըղեան
241. Վեր. Օհան Կայծակեան 289. «Վէրէմ
զապիլի թէտավի տիր» 477. Վիլայաթ Ըշար-
գիյէտէ Էրմէնի մէմուրլարըն նիսպէթի 611.
Վոսիփորտա նէլէր կէօրտիւմ 1075:

Տաիմա պիււթան 936. Տանիմարգանըն
մուվաֆֆագիյէթիին սըրրը 1079. Տավանըն
էսասը 1022. Տավէթիմիզ նէ տիր 621. Տար
իւլ իւլաֆէթ իւլ ալիյէ մէտրէսէսի 969. Տէգ-
կեանտարլարըն անվալը րուհիյէսի 470. «Տէվ-
լէթ» քէլիմէսինին թարիֆի 619. Տէվլէթլէ-
րին նոթասը 175. Տիթրոյթտան 554. Տիկէր
ունսուր 927. Տիկ. Վիգթօրիա Տիւրիգեան
1063. Տին պալթաճըլարը 145. Տին վէ տիւն-
եա 347. Տինի խապէրլէր 453. Տիւնեա կիթ-
տիքճէ տահա ֆէնա՝ մը օլույօր 1085, 1101.
Տիւնեանըն Կոնզակը աղահը 61. «Տիւնէլէրի-
նիդի սէվինիզ» 1117. Տուա 310, 334. Տուա
հաֆթասը 1095. Տուայա տավէթ 975. Տուա-
նըն ֆաիտէսի նէ տիր 576. Տր. վէ Միսիս
Չէմպըրսըն ալտէթի 504. Տօգ. Երուանդ Ս.
Ճէճիգեան 19. Տօգ. Նազգալեան էֆ.յէ 364.
Տօգ. Հ. Նազարեան էֆ.յէ 394. Տօգ. Տըֆ
վէ Հինտիսթան 728. Տօգթօրունա կիւվէն
547:

«Րահնիւմա» վէ Էրմէնիճէ 149. «Րահնիւ-
մա» վէ Կրթական ֆօնտ 441. «Րահնիւմա»յա
աչըզ մէքթուպ 210. «Րահնիւման»ըն թէպ-
րիք վէ իւթարաթը 1. «Րահնիւմանըն»
իւթարը 1133. Բէճէպեան միւսսապա-
զասը 1107. Բուհ իւլ Գուտս 1110, 1125.
Բուհ Էլը յէյտէ 1004. Բուհանի Ղնօսթիքիք
973. Բուհանի միւթէլլաթ 453. Բուհուն ա-
թէշի 88. Բուհուն թօզունու ալմազ 704. Բու-
հուն իւմիտի 941. Բուհուն զալէպէսի 16.
Բուհուն մէվլէսի 982. Բուհուն չէֆասթը
974. Բուհանիա իմտատա ելթիշմէլի 613.
Բուհանիատա քէօյիւ վէ Եէնուտի մէսէլէսի
176. Բուսիա իմիէրաթօրունըն պէյանաթը
984. Բուսիա իլէ րէֆազաթ 960. Բուսիա վէ
Ֆինլանտա 32. Բուսիատա միւսքիթաթա գար-
ըն միւճահէտէ 254. Բօյլէթ մէսէլէսի 374:

Յինկ Թաօնըն Էնէմիյէթի 1126:

Փանամա գանալը 312. «Փարա եօգ տըր
տօսթում» 126. Փարիզտէ սիյասի պիր ճինա-
յէթ 301. Փարլամէնթին քիւլատը 467. Փա-
փազը տէօյտիւրմէ 50. Փէլթէքլիք նա՝սըլ
թէտավի օլունապիլի 412. Փէտէր թէմսիլի
526. «Փէտէրին նէզալնտէ չէֆաաթճըմըզ»
671. Փրամէնչօֆ 753. Փրէնս տը Վիտ նի՝յիւն
իսթիֆա էթտի 988. Փրէնս Ուլիւրմ Վիտ
160. Փրօթէսթանթըլըն տավէթի 665, 701.
Փրօֆ. Լեոնեան իշիւն չէհատէթ 1014. Փրօֆ.
Հըքսիլ վէ Ինճիլ 705. Փրօֆ. Բուտօլֆ Էօ-
քէնին էֆ.քեարը 1000. Փօմազլար 411:

Քանթէրպըրի Արքեպիսկոպոսընըն գարարը
198. «Քեաշքի պիլէ իտիմ» 430. «Քեաֆիր,
ամմա ատիլ» 419. Քէսապ Հայ Աւետարանա-
կան մէքթէպլէրինտէ Էրմ. իսանը 602. Քէօփ-
րուինին իւզէրինտէն 1061. Քիթապը մուզատ-
տէս վէ քիլիսէ 217, 249. Քիլիս քիլիսէսի
552. Քիլիսէ իսլահաթը 4, 27, 474. Քիլիսէ
սուլ ու միւսալէմէթ իթթիհատը 253. Քիլիսէ
վէ տէվլէթ 152. Քիլիսէլէրիմիգին իշի քի-
մին տիր 360. Քիլիսէլէրտէն 993. Քիւ՝մ ազ
ալտը 764. Քիւ՝մ գազանաճազ 1015. Քինի-
գօսլար 1053. Քիպար քէլամլար 626. Քիքու-
յու զօնֆէրանսը 39. Ք. Մ. տէրս քիթապը
հազգընտա պիր գաչ սէօզ 551. Քրիսթիյան
պիլիլի 893. Քրիսթիյանըզ պու հարպը նի-
յիւն մէն էտէմէտի 1013. Քրիսթիյանըլըն
Ուրֆայա զէմանը տուխուլը 599. Քրիսթի-
յանըլըն պու հարպտա հիսսէսի 997. Քրիս-
տոստա եէնի մախուզ 15:

Մուռնճու Պիոս Փափա 942. Օյական 564.
Օսմանը տրէտնօթլարը 888. Օսմանիյէ թիզ-
քեար քիլիսէսի 651. Օսմանիյէ, Համիտիյէ
վէ Ատանա 456:

Ֆէթավա ի չէրիֆէ 1058. Ֆէնն ի գաթիլ
959. Ֆէնն ի հարպ վէ թէպապէթ 1135. Ֆիլիփս
Պրուքս (րէսմ վէ թէրճիմէի հալ) 233. Ֆուր-
թունատա Իլահի սէտա 263. Ֆրանսա, Բու-
սիա վէ Ինկիլթէրը 614. Ֆրանսատա Էիյասի
վազիյէթ 589. Ֆրանսատա Բօյլէթ մէսէլէսի
353. Ֆրանսատա Քրիսթիյանըզ վէ տինսիլիք
միւճահատէսի 572. Ֆօն տէր Կօյց փաշա 1121:

Միւսիւր ի միսուլ վէ սահիպ ի ինթիյազ
8. Գ. Գրիգորեան

ՄԻՋՐԱՆ Բ. ՉԱԼԵԴԵԱՆ ՄԱՌՊԱՍԱՐԸ
Skranasakp, Մահմուտ փաշա, Քիւրճի խան Եօ. 32—34